

**Методичний кабінет відділу освіти
Яворівської районної державної адміністрації**

*Для вчителів
зарубіжної літератури*

**Зі скриньки педагогічних ідей
(компетентнісно орієнтовані завдання для
оцінювання навчальних досягнень учнів із
зарубіжної літератури)**

10 клас

Яворів, 2019

Зі скриньки педагогічних ідей (Компетентнісно орієнтовані завдання для оцінювання навчальних досягнень учнів із зарубіжної літератури. 10 клас). Яворів, 2019.- 68 с.

Укладачі: Майхер О.М., методист методичного кабінету, Сабат Ю.І. (Яворівська ЗОШ І-ІІІ ст.№2), Гуменюк Т.А. (Верблянський НВК «ЗОШ І-ІІІ ст.-ДНЗ»), Кобзяк Т.І., Буфан Л.Я. (опорний заклад «Новояворівська ЗОШ І-ІІІ ст. №1»), Копанська Н.П., Цегольник Т.І. (Новояворівська ЗОШ І-ІІІ ст. №2), Бовт М.В. (Старицька ЗОШ І-ІІІ ст.), Фірич А.В. (Середкевицький НВК «ЗОШ І-ІІІ ст.-ДНЗ»), Валах І.В. (опорний заклад «Краковецька ЗОШ І-ІІІ ст. ім. Романа Шухевича»), Гавловська Г.Б. (Любинська ЗОШ І-ІІІ ст.), Дзюбак Н.М. (Прилбицька ЗОШ І-ІІІ ст. ім. Митрополита Андрія Шептицького), Кушла Л.М. (Смолинська ЗОШ І-ІІІ ст.), Лапавець О.В., Щегольська Н.С. (опорний заклад «Немирівська ЗЗСО І-ІІІ ст.») – учителі закладів загальної середньої освіти Яворівського району

У збірнику подано матеріали на допомогу учителям зарубіжної літератури в організації процесу оцінювання навчальних досягнень учнів 10 класу (за навчальною програмою «Зарубіжна література. 10 клас», (автор О.Ніколенко та ін.), під час формування та перевірки сформованості читацької та літературної компетентностей. Сконструйована дієва система завдань до художнього тексту, допоможе школярам опанувати елементи аналізу та інтерпретації літературного твору, засвоїти алгоритм дослідницької та творчої роботи.

Схвалено на засіданні методичної ради (*Протокол №3 від 17.09.2019*)

ВСТУП. ОРИГІНАЛЬНА І ПЕРЕКЛАДНА ЛІТЕРАТУРА В СУЧАСНОМУ СВІТІ. ЗОЛОТІ СТОРІНКИ ДАЛЕКИХ ЕПОХ

Прийом критичного мислення «Мозковий штурм»

- ✓ Яким є сучасний світ? Опишіть його. Що Вас у ньому хвилює?
- ✓ Доведіть, що сучасний інформаційний світ завдяки засобам інформації має величезні проблеми. Назвіть причини.
- ✓ «Людина, яка не читає, розраховується за це своїм життям; нація, яка не читає, розраховується за це своєю історією», - зазначав Вольтер.
Як ви розумієте цитату? Чи погоджуєтесь з думкою автора?

Прес-конференція

Які книги ви любите читати?

Який письменник був вашим улюбленим у дитинстві?

Що важче писати: вірші чи прозові твори?

Ви могли б не писати?

Що для вас важливіше: писати самому чи читати твори інших авторів?

Чи змінюються ваші літературні смаки?

Кого ви вважаєте найкращим сучасним письменником?

Коли ви пишете книгу, ви вигадуете чи описуєте те, що було насправді?

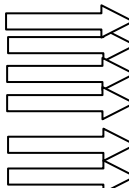
Скільки вам потрібно часу, щоби написати оповідання? А вірш?

Чому ви не пишете повісті чи романи?

Якби ви летіли в космос, яку б одну-єдину книгу взяли з собою?

Як ви ставитесь до заміни книг комп'ютерами, букрідерами та іншими гаджетами?

Прийом критичного мислення «Інформаційне гроно»

Античність – золота доба колиска європейської культури
з грецьк. давня, стародавня
культура Стародавньої Греції
культура Стародавнього Риму
життєдайне джерело

Експрес-опитування учнів

Назвіть представників літератури Давньої Греції, літератури Давнього Риму. Які жанри були актуальними. Чому?

Яка специфіка давньогрецької літератури?

У чому полягає специфіка давньоримської літератури? Назвіть видатних представників різних галузей (розповідь за таблицею).

А що ви пам'ятаєте про грецьку міфологію. Пропоную у командах позмагатись і на місці пропусків дописати правильну відповідь.

Прийом критичного мислення «Завантажте інформацію»

Аеди - героїчні пісні (оповіді про подвиг одного героя).

Рапсоди - епічні поеми (масштабні оповіді про визначні події в історії племені, народу).

Сцилла - чудовисько з шістьма головами та дванадцятьма лапами.

Харибда - вир, який поглинав усіх, хто опинявся біля нього.

Країна лотофагів - єдиною небезпекою була чарівна рослина лотос. Скуштувавши її плоди людина забувала про все і хотіла лише нових плодів.

Країни кіклопів (циклопів) – однооких велетнів-людоджерів сиренами – напівжінками-напівптахами, що заманювали мореплавців чарівним співом до свого острова, де кораблі розбивалися, а люди гинули.

Гекзаметр (грец. – шестимірник) – шестистопний дактиль із цезурою (паузою) в середині віршового рядка.

Приєм критичного мислення «Лист із зупинками» (картка)

Міфологія існувала в кожного народу на початку його історії. Але грецька мова дійшла до нас найповніше. За уявленням греків, на вершині гори... жили безсмертні боги: громовержець..., його дружина – охоронниця шлюбу богиня..., богиня родючості й землеробства –..., бог мистецтв –..., богиня краси й кохання –..., богиня мудрості –..., бог війни –..., бог ремесл –. У лісах ховалися німфи, у струмках жили наяди, на галявинах тішилися смішні сатири – чоловіки з довгими кінськими хвостами і цапиними ногами, а в лісовій печері дрімав сам бог природи –...

Гора Парнас – легендарне місце перебування Аполлона та дев'ятох муз (дочок Зевса і богині пам'яті Мнемосіни). Біля підніжжя Парнасу було розташоване місто Дельфи, де у храмі Аполлона пророкував знаменитий оракул. Музи – богині мистецтва й науки. – покровителька історії, ... – муза комедії, ... – трагедії, ... – ліричної поезії, ... – любовної лірики, ... – танцю, ... – красномовства, ... – епічної поезії й науки, – астрономії.

Приєм критичного мислення «Лист із зупинками» (картка-відповідь)

Міфологія існувала в кожного народу на початку його історії. Але грецька мова дійшла до нас найповніше. За уявленням греків, на вершині гори (Олімп) жили безсмертні боги: громовержець (Зевс), його дружина – охоронниця шлюбу богиня (Гера), богиня родючості й землеробства - (Деметра), бог мистецтв - (Аполлон), богиня краси й кохання - (Афродіта), богиня мудрості – (Афіна Паллада), бог війни - (Арес), бог ремесл – (Гефест). У лісах ховалися німфи, у струмках жили наяди, на галявинах тішилися смішні сатири – чоловіки з довгими кінськими хвостами і цапиними ногами, а в лісовій печері дрімав сам бог природи - (Пан).

Гора Парнас – легендарне місце перебування Аполлона та дев'ятох муз (дочок Зевса і богині пам'яті Мнемосіни). Біля підніжжя Парнасу було розташоване місто Дельфи, де у храмі Аполлона пророкував знаменитий оракул. Музи – богині мистецтва й науки. (Кліо) – покровителька історії, (Талія) – муза комедії, (Мельпомена) – трагедії, (Сврепта) – ліричної поезії, (Ерато) – любовної лірики, (Терпсихора) – танцю, (Полігімнія) – красномовства, (Калліоппа) – епічної поезії й науки, (Уранія) – астрономії.

Звертись з кількістю правильних відповідей (учні звіряються з правильними відповідями і оцінюють свої знання).

Літературна гра «Так - Ні». Знайдіть правильне і помилкове твердження про Гомера.

Кілька грецьких міст сперечалися за право називатися батьківщиною Гомера. (ТАК)

Смірна претендує називатися батьківщиною «славетного поета». (ТАК)

Про Гомера, поета Стародавньої Греції, відомо більше з легенд ніж надано достеменні факти. (ТАК)

Гомер був уродженцем Іонії, одного з міст Малої Азії. (ТАК)

Поєми «Іліада» та «Одіссея» - це найбільші доробки письменника, які були створені у V ст. до н. е. (НІ, у VIII ст. до н. е.)

Спочатку поеми передавали з уст в уста, згодом правитель Афин Пісістрат наказав їх записати, щоб зафіксувати остаточний текст. Пізніше вчені з м. Александрії поділили кожен поему на 44 пісні. Ці тексти поем дійшли до наших днів і є найдавнішими пам'ятками літератури античності. (НІ, поділили кожен поему на 24 пісні)

Гомера теж можна назвати рапсодом – автором-співцем, бо міг вільно, керуючись власним естетичним смаком, комбінувати нові пісні з відомих міфів. (ТАК)

Данте Аліг'єрі - видатний поет грецького Відродження назвав Гомера «царем поетів». (НІ, італійського Відродження)

У поемах «Іліада» та «Одіссея» ідеться про одвічні проблеми, які й нині хвилюють людство — життя і смерть, війна і мир, особистість і колектив, любов і ненависть, ідея любові до рідного краю та свого роду. Гомерівські герої воюють і мандрують, кохають і страждають, їх

випробовують боги й доля на духовну міцність. І тільки той, хто витримує випробування, здатен перемогти й досягти своєї мети. (ТАК)

Міфічними істотами постають: Поліфем, Каліпсо, Кірка (ТАК, кіклоп Поліфем, німфа Каліпсо, чаклунка Кірка)

Вислів між Сциллою та Харибдою означає в переносному значенні «бути одночасно під загрозою двох серйозних небезпек». (ТАК)

Чи всі твердження є правдивими: Одисей придумав спорудити дерев'яного коня, завдяки якому греки перемогли троянців. Боги випробовують Одисея також жіночою красою й жіночими чарами. Він потрапляє на острів Схерія, у країну фраків, де їхній правитель Алкіной гостинно прийняв Одисея, а той розповів йому про свої пригоди. Разом із відданими йому слугами та сином Телемахом Одисей розправляє з знахабнілими «женихами» і зустрічається з Пенелопою. (ТАК)

Слово «гомер» перекладається як «співець», а в Давній Греції «гомерами» називали сліпих співців. Античне погруддя Гомера – це зображення сліпого старого. (ТАК)

Гомер мандрував, зазвичай, з музичним інструментом - лірою. (ТАК)

Приєм «Асоціативне гроно». Підберіть епітети

Одисей - Ніхто
 «хитромудрий», «велемудрий»
 «багатостраждальний»
 «богорівний»
 «розумний»
 «городоборець»
 «мужоборець»
 «невпинний в трудах і лукавстві»
 з давньогрец. мови «сердитий», «гнівний»
 Улісс (так називали римляни)

Вправа «Продовжіть речення»

Одисей - мореплавець, ватажок
 хоробрий воїн і розумний воєначальник
 досвічений дипломат і відважний мореплавець
 майстерний тесляр, мисливець, торговець,
 дбайливий господар
 цікавий оповідач
 розбійник
 шаман
 рішучий, запальний
 відповідальний за долю друзів
 марнославний, глузливий, нерозсудний
 жорстокий у своїй помсті
 здатний визнавати свої помилки
 відданий друг, вірний чоловік і батько
 любить батьківщину

Приєм «Займи позицію»

Чи можна назвати Одисея патріотом? Доведіть.

Приєм «Фразеологічна скарбничка»

Одисея – тривалі мандри.

Праця Пенелопи – нескінченна робота, яка не просувається вперед.

Повернення до Ітаки – успішне завершення довгих блукань.

Циклопічна споруда — вживають тоді, коли говорять про величезну будівлю.

Сізіфова праця — так називають безплідну, важку, нескінченну роботу.

Танталові муки — терпіти страшні страждання через неможливість досягти бажаної мети.

Приєм критичного мислення «Цитати для душі від Гомера» (хвилина роздумів).

Наведіть приклади крилатих висловлювань з «Одіссеї». Поясніть родзинки.

«Яке слово скажеш, таке й почувеш у відповідь».

« Про дещо треба говорити, про інше — мовчати».

«Час на все є: є свій час для бесіди, свій час для спокою».

Сенкан

Одіссей.

Мудрий, відважний.

Мандрює, передбачає, дбає.

Любить батьківщину, вірний чоловік.

Цар Ітаки.

**Данте Аліг'єрі
«Божественна комедія»**

Тести

1. Батьківщиною європейського

Відродження була:

а) Іспанія;

б) Англія;

в) Італія

2. Аліг'єрі Данте – це поет

а) англійський;

б) італійський;

в) іспанський.

3. Він народився у

а) Лондоні;

б) Римі;

в) Флоренції.

4. Збірка поезій Данте називалась

а) « Книга пісень»;

б) «Нове життя»;

в) «Життя і пісні».

5. Останнім притулком для Данте стала

а) Верона;

б) Равенна;

в) Флоренція.

6. Кохана поета мала ім'я -

а) Беатріче;

б) Лаура;

в) Джульєтта.

7. Сам Данте назвав свій найвизначніший твір

а) «драмою»;

б) «комедією»;

в) «Божественною комедією»

8. Улюбленим поетом Данте був

а) Овідій;

б) Вергілій;

в) Горацій.

9. «Божественна комедія» складається з

а) 3-х частин

б) 4-х частин

в) 5-ти частин.

10. У кожній частині поеми є

а) 40 пісень;

б) 3 пісні;

в) 33 пісні.

11. У «Пеклі» ми зустрічаємо

а) Ахілла і Паріса;

б) Ромео і Джульєтту;

в) Гамлета.

12. Хто супроводжував Данте у пеклі?

а) Горацій;

б) Вергілій;

в) Гомер.

Відповіді: 1в, 2б, 3в, 4б, 5б, 6а, 7б, 8б, 9а, 10в, 11а, 12б)

Закінчи речення

Творчість Данте належить до культурного періоду, який називається... (передренесанс)

Данте народився у місті... (Флоренція)

Кохану поета звали... (Беатріче)

Найвідомішим твором митця є ... (« Божественна комедія»)

Тема поеми – (Подорож поета потойбічним світом)

Твір складається з 3-х частин, назвіть їх ... («Пекло», «Чистилище», «Рай»)

Кожна частина налічує... (33 пісні)

Поема написана... (терциною)

«Пекло» у Данте має (9 кіл)

10. В останньому 9 колі знаходяться душі... (зрадників)

11. Провідником поета у Пеклі був... (Вергілій)

12. У 2-му колі Пекла Данте зустрічає своїх сучасників, назвіть їх...
(Франческа да Ріміні і Паоло Малатеску

Вправа «Так – Ні»

(можна використовувати картки різного кольору)

Творчість Данте належить до античності. (ні)

Данте – це італійський поет доби Відродження (так)

Поет оспівав своє кохання до Беатріче у збірці «Нове життя» (так)

Свій найвизначніший твір сам Данте назвав «Божественна комедія» (ні)

Жанр твору – ліро-епічна поема (так)

«Божественна комедія» налічує 100 пісень (так)

Улюбленим поетом Данте був Вергілій (так)

Він був провідником Данте у Раю (ні)

Пекло Данте налічує 10 кіл, де мучаться душі грішників (ні)

10. У 2-му колі поет помістив грішні душі людей, які загинули через кохання (так)

11. На думку поета, найважчий гріх – зрада (так)

12. Повний переклад «Божественної комедії» українською мовою здійснив Євген Дроб'язко (так)

Тест за трагедією В. Шекспіра «Гамлет»

1. Від кого Гамлет дізнався про обставини смерті батька?

А. Гораціо Б. Гертруда В. Лаерт Г. Привид

2. Хто з названих персонажів був другом Гамлета?

А. Гораціо Б. Розенкранц В. Гільденстерн Г. Лаерт

3. Чому Гамлет зволікав із помстою Клавдію?

А. не вірив у привидів Б. відкидав помсту взагалі

В. хотів у всьому особисто переконатися Г. боявся

4. «Звихнувся час... О доле зла моя! Чому його направить мушу?» Кому належать ці слова?

А. батькові Гамлета Б. Гамлету В. Лаерту Г. Гораціо

5. Як Гамлет ставиться до людей?

А. відповідно до їхнього соціального статусу

Б. відповідно до їхнього багатства

В. цінує в них розум та моральні риси

Г. до всіх зверхньо – адже він принц

6. Чому, переконавшись у провіні Клавдія, Гамлет не спішить його вбити?

А. хоче розкрити людям його справжню сутність Б. боїться помилитись

В. боїться покарання

Г. чекає на допомогу

7. Чому Офелія діє проти Гамлета?

А. розлюбила його

Б. мстить за його удавану байдужість до неї

В. не сміє не слухатись наказів батька Г. хоче прислужитися Клавдію

8. Чому Гертруда вдруге ще й дуже швидко вийшла заміж?

А. не любила першого чоловіка

Б. полubiла Клавдія

В. боялася за своє життя

Г. боялася за життя Гамлета

9. Чому Лаерт так сильно прагне помститися за смерть свого батька?

А. дуже любив батька Б. це данина традиціям

В. щоб покарати злочинця Г. хоче догодити королю

10. Як Шекспір малює Офелію в останній сцені?

А. закоханою Б. розлученою В. божевільною Г. слабкодухою

11. Як загинув Гамлет?

А. на війні

Б. під час двобою

В. його підступно отруїли

Г. під час бурі

12. Чи є Гамлет переможеним?

- А. так, бо він таки загинув
- Б. так, бо на троні опинився чужоземець
- В. ні, бо він все-таки покарав зло
- Г. ні, бо він примусив сучасників замислитися над життям у Данії

Відповіді: 1Г 2А 3В 4Б 5В 6А 7В 8В 9Б 10В 11Б 12

ТЕСТИ

1. Де відбувається дія трагедії:

- а) в Німеччині;
- б) в Англії;
- в) у Данії.

2. Як звали батька Гамлета:

- а) Гамлет;
- б) Клавдій;
- в) Фортінбрас.

3. Хто такий Гораціо:

- а) друг Гамлета;
- б) родич Гамлета;
- в) слуга короля.

4. Як звуть кохану Гамлета:

- а) Гертруда;
- б) Офелія;
- в) Беатріче.

5. Гамлет доручає мандрівним акторам розіграти п'єсу під назвою:

- а) «Вбивця»;
- б) «Злочин»;
- в) «Пастка».

6. Чому Клавдій одружується з Гертрудою:

- а) тому що кохає її;
- б) хоче надати більшої законності своєму правлінню;
- в) щоб задобрити Гамлета.

7. З якою метою Клавдій відправляє Гамлета до Англії:

а) щоб того стратили в Англії;

б) щоб Гамлет узяв шлюб з донькою англійського короля;

в) для виконання важливої дипломатичної місії.

8. За жанром «Гамлет» - :

- а) історична трагедія;
- б) соціально-побутова трагедія;
- в) філософська трагедія.

9. Як загинула королева:

а) випадково випила келих з отрутою, призначеною для Гамлета;

б) померла від горя;

в) її отруїв король Клавдій. Щоб одружитися на молодій.

10. Як загинули Розенкранц і Гільденстерн:

а) Гамлет підробив лист Клавдія до короля Англії, і їх було страчено;

б) вони потонули;

в) Гамлет убив їх власноруч за підступність.

11. Якого мотиву немає у п'єсі «Гамлет»:

а) мотиву божевілья;

б) мотиву гнилизни;

в) мотиву краси істинної і штучної.

Тести «Творчість Шекспіра»

1. Роки життя Вільяма Шекспіра

- А 1564-1616
- Б 1304-1374
- В 1547-1616
- Г 1265-1321
- Д 1564-1593

2. Театр Вільяма Шекспіра мав назву

- А «Глобус»
- Б «Геркулес»
- В «Атлант»
- Г «Гамлет»
- Д «Блискучий театр»

3. Твори, чия належність Шекспірові

- доведена остаточно, мають назву
- А шекспірівський Декамерон
- Б шекспірівський канон
- В шекспірівський лексикон
- Г шекспірівський пантеон
- Д шекспірівський одеон

4. Не є твором Вільяма Шекспіра

- А «Отелло»
- Б «Ромео і Джульєтта»
- В «Айвенго»
- Г «Король Лір»
- Д «Макбет»

5. Шекспір починав свою літературну

діяльність як

А новеліст

Б поет-лірик

В прозаїк

Г драматург

Д театральний критик

6. Жінку, якою Шекспір захоплювався у своїх сонетах, традиційно називають

А Чарівна Дама

Б Принцеса Мрія

В Смаглява леді

Г Благословенна Беатріче

Д Мадонна Лаура

7. Творами Вільяма Шекспіра є

А «Айвенго», «Квентін Дорвард»,

«Пертська красуня», «Роб-Рой»

Б «Вересовий трунок», «Острів скарбів»,

«Чорна стріла», «Володар Баллантре»

В «Крихітка Цахес на прізвисько

Цинобер», «Життєва філософія kota

Мурра», «Лускунчик і Мишачий король»,

«Золотий горнець»

Г «Філоколо», «Філострато», «Амето»,

«Любовне видіння», «Ф'яметта»,

«Декамерон»

Д «Дванадцята ніч», «Ромео і Джульєтта»,

«Її очей до сонця не рівняли...» «Ліпше

бути злим, ніж виглядати на злого...»

8. Позначте серед творів Вільяма Шекспіра трагедії

А «Багато галасу даремно», «Сон літньої ночі», «Дванадцята ніч»

Б «Генріх VI», «Генріх VIII», «Річард III», «Король Джон»

В «Макбет», «Ромео і Джульєтта», «Отелло», «Король Лір»

Г «Венера та Адоніс», «Лукреція»

Д «Стомившись, вже смерті я благаю...»,

«Не буду я чинити перешкоди...», «Її очей до сонця не рівняли...», «Буває іноді, щоб упіймати...»

9. Неправильним є твердження: «Шекспір ...

А народився у Стратфорді-на-Ейвоні в родині заможного городянина, ремісника і торговця»

Б був співвласником театру «Глобус»

В є автором 37 п'єс, 2 поем та 154 сонетів»

Г є автором збірки сонетів «Канцоньєре»

Д у своїх сонетах створив образ

«Смаглявої леді»

10. «Шекспірівський канон» налічує ... п'єс

А 154

Б 37

В 8

Г 137

Д 100

Питання №11- 12 бали

11. Встановіть відповідність між твором Шекспіра та його жанром

1 «Сон літньої ночі»

А історична хроніка

2 «Її очей до сонця не рівняли»

Б трагедія

3 «Отелло»

В комедія

4 «Генріх VIII»

Г сонет

Д поема

Літературне тестування

1. Вкажіть зайве. Представники літератури епохи Відродження :

А) Вільям Шекспір ;

Б) Франсуа Рабе ;

В) Данте ;

Г) Джованні Боккаччо.

2. Відшукайте помилку.

А) Франсуа Рабе – Франція ;

Б) Вільям Шекспір – Англія ;

В) Мігель де Сервантес Сааведра – Італія.

3. «...коли почали упорядковувати його рукописи та незліченні малюнки , в них виявили майже всі механічні відкриття ХХ ст.. » Про кого йдеться :

А) Мікеланджело Буонаротті ;

Б) Леонардо да Вінчі ;

В) Сандро Боттічеллі.

4. Хто розписував Сікстинську каплицю у Ватикані ?

А) Леонардо да Вінчі ;

- Б) Рафаель Санті ;
 В) Мікеланджело Буонарроті.
 5. Портрет Мони Лізи «Джоконда»
 Леонардо да Вінчі демонструється у :
 А) Національному музеї (Флоренція);
 Б) Національній галереї (Лондон);
 В) Луврі (Париж);
 Г) Ермітажі (Санкт –Петербург);
 Д) Картинній галереї (Дрезден).

6. « Якби ... ніколи нічого не створив ,
 крім цієї лагідної жінки , цієї небесної
 мандрівниці , яка тримає на руках
 незвичайну дитину , він і тоді був би
 визначним , славетним художником » :
 А) Рафаель Санті;
 Б) Тіціан :
 В) Леонардо да Вінчі.

7. Вкажіть авторів творів, встановивши відповідність:

А) фреска «Створення Адама»	Леонардо да Вінчі
Б) картина «Народження Венери»	Мікеланджело
В) картина «Венера перед дзеркалом»	Рафаель Санті
Г) фреска «Тайна вечера»	Тіціан
Д) фреска «Афінська школа»	Сандро Боттічеллі.
А) роман «Дон Кіхот»	Франческо Петрарка
Б) трагедія «Ромео і Джульєтта»	Джованні Боккаччо
В) роман «Декамерон»	Мігель де Сервантес Сааведра
Г) збірка сонетів «Книга пісень»	Вільям Шекспір

8 Спробуйте визначити автора рядків про вічні загадки мистецтва – на перетині людського та божественного. (це представник української літератури)

- А) В.Симоненко ;
 Б) Б.Олійник ;
 В) Л. Костенко.

...Минають фронди і жиронди ,
 минає слава і гучне.
 Шукайте посмішку Джоконди ,
 вона ніколи не мине.

... Згадайте в поспіху вагона,
 в невідворотності зникань ,
 Як рафаелівська Мадонна
 у вічі дивиться вікам !

ЗАГАДКИ ШЕКСПІРІВСЬКИХ СОНЕТІВ

І досі вчені сперечаються, кому ж присвячені сонети Шекспіра, ким
 Були прототипи шекспірівських віршів, кого він змалював у своїх творах?

Присвяту «W. H.» дослідники трактують по-різному. за другою — це особа, завдяки якій
 видавець Торн зміг їх надрукувати.

Серед можливих кандидатур на роль незнайомця називають графа Саутгемптона, графа
 Пемброка і навіть самого Шекспіра .

Усі сонети Шекспіра поділяються умовно на три групи:

- сонети, присвячені другові (1—126);
- сонети, присвячені коханій, «смаглявій леді» (127—152);
- сонети, в яких оспівується радість і краса кохання (153—154).

Робота в групах

I група

- 1) Назва театру , у якому працював Шекспір .
- 2) Яку назву має проблема , щодо вивчення творчості Шекспіра ?
- 3) Драматичний твір Шекспіра , який вивчається у 9 класі.
- 4) Прізвище сучасного співака , котрий у своєму репертуарі має таку фразу :
« Шекспір напишет не про нас...»
- 5) Поетичний твір , що складається з 14 рядків.

II група

- 1) Ім'я одного з членів журі телепроекту «Танцюю для тебе» , директор Київського театру ім.І.Франка.
- 2) Загальна кількість п'єс , створених Шекспіром.
- 3) Якою мовою був надпис на «небесній сфері» театру «Глобус» : « Весь світ – театр».
- 4) Назвіть прізвище композитора , який написав сюїту для балету «Ромео і Джульєтта».
- 5) Місто , у якому розгортаються події трагедії «Ромео і Джульєтта».

III група

- 1) Співвласником якого театру був Шекспір ?
- 2) Скільки періодів у творчості У.Шекспіра визначають літературознавці ?
- 3) Різновид класичного сонета: (шекспірівський , або ...).
- 4) Доба , в яку жив і творив Шекспір.
- 5) Місто – батьківщина поета.

Перевірочні роботи до тем «Сонети В.Шекспіра», «Трагедія В.Шекспіра «Гамлет»» Літературний диктант за трагедією В. Шекспіра «Гамлет»

1. Де відбуваються події п'єси? (Ельсінор)
2. Звідки приїздить Гамлет до королівства після смерті батька? (Німеччина)
3. Який вчинок матері дуже вразив Гамлета? (одруження)
4. Хто сповістив Гамлету правду про смерть батька? (привід)
5. Що стає сенсом життя принца? (помста)
6. Хто допоміг Гамлету викрити злочин дядька? (мандрівні актори)
7. Замість кого загинув Полоній? (короля)
8. Як померла Офелія? (втопилася)
9. Як загинула королева? (випила отруєне вино)
10. Як помер король? (його заколов Гамлет)
11. З чим порівнює Гамлет батьківщину? (з тюрмою)
12. Що, на думку Гамлета, робить нас полохливими, змушує сумніватися? (розум)

Тестування за текстом трагедії В. Шекспіра «Гамлет»

1. Де відбуваються події трагедії?
А) в Ельсінорі;
Б) у Вероні;
В) на півночі Британії.
2. Який час минув після смерті короля?
А) 4 місяці;
Б) 2 місяці;
В) 6 місяців.
3. Звідки Гамлет дізнається про справжню причину смерті батька?
А) підслуховує сповідь Клавдія;
Б) йому розповідає привід;
В) отримує таємного листа.
4. Якою була офіційна версія смерті короля?
А) загинув в бою;
Б) випив отруту;
В) вкусила змія.
5. Якою була справжня причина смерті короля?
А) отруїла Гертруда;
Б) захворів;
В) Клавдій влив йому отруту в вухо.
6. Під час нічної варту що заважило Горацію роздивитись привида?
А) Марцел невчасно перехрестився;

- Б) заспівали півні;
 В) Бернардо був п'яним, а духи спілкуються лише на тверезу голову.
7. Чий привид побачив Гамлет?
 А) свого батька;
 Б) англійського короля;
 В) батька королеви Гертруди.
8. Що означає поява привида?
 А) початок війни;
 Б) бажання помсти;
 В) натяк на потрясіння, які загрожують державі.
9. З чим порівнює Гамлет Данію?
 А) з раєм;
 Б) з тюрмою;
 В) з Німеччиною.
10. Що зробив Гамлет щоб помститися?
 А) виїхав за кордон;
 Б) купив отруєну зброю;
 В) прикинувся божевільним.
11. Чия донька Офелія?
 А) Полонія;
 Б) Клавдія;
 В) Гораціо.
12. Як звали брата Офелії?
 А) Гораціо;
 Б) Лаерт;
 В) Озрік.
13. Кого Гамлет заколов у покоях королеви?
 А) Клавдія;
 Б) Полонія;
 В) Гільденстерна.
14. Куди відїздить Гамлет після розмови з матір'ю?
 А) до Німеччини;
 Б) до Англії;
 В) до Швеції.
15. Чий монолог розпочинається словами: «Чи бути, чи не бути – ось питання...»?
 А) Гамлета;
 Б) Полонія;
 В) Ласрта.
16. Що порадив Гамлет Офелії?
 А) вийти за нього заміж;
 Б) нікому не вірити і йти до монастиря;
 В) знайти собі іншого коханого.
17. Як Гамлет вбив Полонія?
 А) на дуелі;
 Б) випадково;
 В) навмисно.
18. Що сталося з Офелією?
 А) втопилася;
 Б) вийшла заміж за Гораціо;
 В) поїхала до Англії.
19. У чому Полоній бачить причини «безумства» Гамлета?
 А) він захворів;
 Б) він закохався в Офелію;
 В) він підозрює дядька у вбивстві.
20. Що дало матері підстави вважати Гамлета божевільним?
 А) кохання до Офелії;
 Б) вона не бачить привида, з яким розмовляє Гамлет під час їхньої розмови;
 В) її син запросив акторів у замок.
21. Кого Гамлет вибирає собі в помічники, вирішивши помститися дядьку?
 А) матір та Офелію;
 Б) мандрівних акторів;
 В) Розенкранца та Гільденстерна.
22. Коли привид з'явиться перед Гамлетом вдруге?
 А) під час вистави акторів;
 Б) під час розмови з матір'ю;
 В) на цвинтарі.
23. Чий череп знайшов Гамлет на цвинтарі?
 А) королівського блазня;
 Б) судового виконавця;
 В) пращура.
24. Ким був Йорик?
 А) актором;
 Б) придворним;
 В) блазнем.
25. Хто в останньому акті попереджає Гамлета, що той має скоро померти?
 А) Офелія;
 Б) Лаерт;
 В) король.
26. Кого заколює Гамлет в останньому акті з словами: «Жало отруєне? Роби своє отруто!»?
 А) короля;
 Б) Лаерта;
 В) самого себе.
27. Кому Гамлет перед смертю доручає розповісти правду про себе?
 А) Фортінбрасу;
 Б) Гораціо;
 В) Розенкранцу.
28. Як Фортінбрас наказує поховати Гамлета?
 А) щоб не залишилось по ньому й сліду;
 Б) в одній могилі з матір'ю;
 В) як воїна.

Ключ: 1-А, 2-Б, 3-Б, 4-В, 5-В, 6-Б, 7-А, 8-Б, 9-Б, 10-В, 11-А, 12-Б, 13-Б, 14-Б, 15-А, 16-Б, 17-Б, 18-А, 19-Б, 20-Б, 21-Б, 22-Б, 23-А, 24-В, 25-Б, 26-А, 27-Б, 28-Б.

Тестування «Сонети В. Шекспіра»

1. Скільки сонетів написав В.Шекспір?
А) 154;
Б) 172;
В) 176.
2. Яка будова англійського сонету?
А) два катрени і два терцини;
Б) три катрени і двовірш;
В) один катрен, три терцини і заключний рядок.
3. Що не є вимогою до стилю сонету?
А) заборона вживання слів у переносному значенні;
Б) підвищена лексика;
В) рідкісна рима.
4. Чому Шекспір не друкував сонети?
А) писав їх для власного задоволення;
Б) вважав їх приватними віршами;
В) вважав їх не вартими уваги.
5. Головна тема збірки сонетів Шекспіра?
А) любов до дівчини;
Б) численні перемоги у коханні;
В) дружні стосунки і любов.
6. Як в сонетах Шекспір називає кохану?
А) «смуглява дівчина»;
Б) «чарівна красуня»;
- В) «смуглява леді».
7. Два сонети В. Шекспіра вперше були надруковані в збірці?
А) «Пристрасний пілігрим»;
Б) «Солодке кохання»;
В) «До чарівної леді».
8. Закінчіть фразу англійського поета-романтика Уїльяма Вордсворта про сонети Шекспіра: «Цим ключем Шекспір відкрив своє...» ?
А) обличчя;
Б) ім'я;
В) серце.
9. Як ще іноді називають англійський сонет?
А) шекспірівський;
Б) британський;
В) класичний.
10. Які персонажі з'являються в сонетах Шекспіра?
А) поет, його товариш і кохана;
Б) кохана її подруга і поет ;
В) товариш поета і його кохана.
11. У чому полягає сутність «Шекспірівського питання»?
А) чи існував Шекспір;
Б) чи був Шекспір актором;
В) чи справді Шекспір написав свої твори.

Ключ: 1-А, 2-Б, 3-А, 4-Б, 5-В, 6-В, 7-А, 8-В, 9-А, 10-А, 11-В,

Самостійна робота

Варіант №1

I рівень

1. Італійську середньовічну літературу представляє поет (прізвище).
2. Його твір називається " ... комедія ". (пропущене слово)
3. Леонардо да Вінчі, Мікеланджело, Рафаель Санті, В.Шекспір, Ф.Петрарка, Сервантес представляють добу (назва).
4. Вільям Шекспір народився у місті
 - а) Лондон.
 - б) Страсбург - он - Ейвон.
 - в) Стретворд - он - Ейвон.
 - г) Львів.
5. Він працював у театрі
 - а) "Гамнібус".
 - б) "Глобус".

- в) "Куля".
- г) "Земля".

6. Шекспір не був

- а) драматургом.
- б) поетом.
- в) романістом.
- г) актором.

II рівень

7. Встановлюємо логічний зв'язок:

А. Уголіно.	1. Досконалі зміст і форма.
Б. Франческа і Паоло.	2. Сумний початок і щасливий кінець.
В. Божественна.	3. Порушення святості шлюбу.
Г. Комедія.	4. Уявна мандрівка Поета потойбічним світом.
Д. "Пекло", "Чистилище", "Рай".	5. Зрада і загибель разом з дітьми.

8. Відновлюємо хронологічну послідовність подій:

А. Розмова Гамлета з тінню померлого короля.	1. Офелія від відчаю божеволіє.
Б. Гамлет ставить п'єсу про вбивство брата братом.	2. Принц вдає божевільного і готується до помсти.
В. Гамлет в кімнаті матері вбиває Полонія.	3. Клавдій вступає в змову з Лаертом.
Г. Король отримує лист від Гамлета.	4. Клавдій вирішив відправити принца до Англії.

9. Встановлюємо логічний зв'язок:

А. Сонети Шекспіра.	1. Вірний друг принца.
Б. Трагедія "Гамлет".	2. Син радника короля, брат Офелії.
В. Гертруда.	3. Оспівування кохання до смуглявої леді та дружби з білявим юнаком.
Г. Гораціо.	4. Датська королева, мати Гамлета.
Д. Лаерт.	5. Мотив помсти.
	6. Король, вітччм принца.

III рівень

Власне висловлювання. Чи варто було Гамлетові здійснювати помсту?

Варіант №2

I рівень

1. Італійську середньовічну літературу представляє поет (прізвище).
2. Його твір називається " ... комедія ". (пропущене слово)
3. Леонардо да Вінчі, Мікеланджело, Рафаель Санті, В.Шекспір, Ф.Петрарка, Сервантес представляють добу (назва).
4. Вільям Шекспір народився у місті

- а) Стретворд - он - Ейвон.
- б) Страсбург - он - Ейвон.
- в) Львів.
- г) Лондон.

5. Він працював у театрі

- а) "Гамнібус".
- б) "Земля".
- в) "Куля".
- г) "Глобус".

6. Шекспір не був

- а) актором.
- б) поетом.
- в) драматургом.
- г) романістом.

П рівень

7. Встановлюємо логічний зв'язок:

А. Данте.	1. Уявна мандрівка Поета потойбічним світом.
Б. Франческа і Паоло.	2. Сумний початок і щасливий кінець.
В. Божественна.	3. Порушення святості шлюбу.
Г. Комедія.	4. Досконалі зміст і форма.
Д. "Пекло", "Чистилище", "Рай".	5. Кохана Беатріче.

8. Відновлюємо хронологічну послідовність подій:

А. Розмова Гамлета з тінню померлого короля.	1. Офелія від відчаю божеволіє.
Б. Гамлет ставить п'єсу про вбивство брата братом.	2. Клавдій вступає в змову з Лаертом.
В. Гамлет в кімнаті матері вбиває Полонія.	3. Принц вдає божевільного і готується до помсти.
Г. Король отримує лист від Гамлета.	4. Клавдій вирішив відправити принца до Англії.

9. Встановлюємо логічний зв'язок:

А. Сонети Шекспіра.	1. Король, вітчим принца.
---------------------	---------------------------

Б. Трагедія "Гамлет".	2. Син радника короля, брат Офелії.
В. Гертруда.	3. Мотив помсти.
Г. Гораціо.	4. Датська королева, мати Гамлета.
Д. Лаерт.	5. Оспівування кохання до смуглявої леді та дружби з білявим юнаком.
	6. Вірний друг принца.

III рівень

Власне висловлювання. Чи варто було Гамлетові здійснювати помсту?

Варіант №3

I рівень

- Італійську середньовічну літературу представляє поет (прізвище).
- Його твір називається " ... комедія ". (пропущене слово)
- Леонардо да Вінчі, Мікеланджело, Рафаель Санті, В.Шекспір, Ф.Петрарка, Сервантес представляють добу (назва).

4. Вільям Шекспір народився у місті

- Львів.
- Стретворд - он - Ейвон.
- Страсбург - он - Ейвон.
- Лондон.

5. Він працював у театрі

- "Земля".
- "Куля".
- "Глобус".
- "Гамнібус".

6. Шекспір не був

- поетом.
- романістом.
- драматургом.
- актором.

II рівень

7. Встановлюємо логічний зв'язок:

А. Уголіно.	1. Кохана Беатріче.
Б. Франческа і Паоло.	2. Досконалі зміст і форма.
В. Божественна.	3. Порушення святості шлюбу.

Г. Данте.	4. Уявна мандрівка Поета потойбічним світом.
Д. "Пекло", "Чистилище", "Рай".	5. Зрада і загибель разом з дітьми.

8. Відновлюємо хронологічну послідовність подій:

А. Розмова Гамлета з тінню померлого короля.	1. Клавдій вирішив відправити принца до Англії.
Б. Гамлет ставить п'єсу про вбивство брата братом.	2. Принц вдає божевільного і готується до помсти.
В. Гамлет в кімнаті матері вбиває Полонія.	3. Клавдій вступає в змову з Лаертом.
Г. Король отримує лист від Гамлета.	4. Офелія від відчаю божеволіє.

9. Встановлюємо логічний зв'язок:

А. Сонети Шекспіра.	1. Датська королева, мати Гамлета.
Б. Трагедія "Гамлет".	2. Король, вітчим принца.
В. Гертруда.	3. Оспівування кохання до смуглявої леді та дружби з білявим юнаком.
Г. Гораціо.	4. Мотив помсти.
Д. Лаерт.	5. Вірний друг принца.
	6. Син радника короля, брат Офелії.

III рівень

Власне висловлювання. Чи варто було Гамлетові здійснювати помсту?

Перевірка знання фактів біографії В.Шекспіра

Тести

1. В.Шекспір народився у місті:

- а) Стретфорд-на-Майні,
- б) Лондон,
- в) Лєверпуль.

2. Шекспір працював:

- а) у народному театрі,
- б) у Королівському театрі,
- в) у театрі «Глобус»

3. Королівський театр існує з 1961 р.

Цей театр знаходиться:

- а) в Парижі,
- б) в Лондоні,
- в) в Стрет форді-на-Майні.

4. На скільки періодів поділяється творчість Шекспіра:

- а) на 2,
- б) на 3,

- в) на 4.
5. Як називається 3 період творчості Шекспіра:
- «трагічний»,
 - «романтичний»,
 - «оптимістичний».
6. Скільки п'єс написав Шекспір:
- 40,
 - 37,
 - 50.
7. Хто такі шекспірівці:
- літературознавці, які з'ясовують чи існувала така людина як Шекспір, хто написав шекспірівські твори
 - читачі, які люблять читати твори В.Шекспіра,
 - літературознавці, які вивчають життя та творчість В.Шекспіра.
8. «Шекспірівське питання» виникло тому, що невідомо:
- чи існував Шекспір, чи був він автором безсмертних творів,

- де народився Шекспір,
 - доля творчого спадку В.Шекспіра.
9. До якого періоду належить творчість В.Шекспіра:
- високого Відродження;
 - раннього Відродження;
 - пізнього Відродження.
10. Твори В.Шекспіра перекладали українською мовою:
- В.Висоцький;
 - М.Рильський;
 - Д.Паламарчук.
11. В.Шекспір навчався:
- у дворянській школі;
 - у граматичній школі;
 - у початковій школі.
12. На гербі В.Шекспіра зображений:
- білий сокіл;
 - білий орел;
 - біла голубка.

Правильні відповіді: 1-а), 2-в), 3-в), 4-б), 5-б), 6-б), 7-в), 8-а), 9-а), 10-а), 11-б), 12-а).

Тест за трагедією В. Шекспіра «Гамлет»

- Від кого Гамлет дізнався про обставини смерті батька?
 - Гораціо
 - Гертруда
 - Лаерт
 - привид
- Хто з названих персонажів був другом Гамлета?
 - Гораціо
 - Розенкранц
 - Гільденстерн
 - Лаерт
- Чому Гамлет зволікав із помстою Клавдію?
 - не вірив у привидів
 - відкидав помсту взагалі
 - хотів у всьому особисто переконатися
 - боявся
- «Звихнувся час...О доле зла моя! Чому його направить мушу?» Кому належать ці слова?
 - батькові Гамлета
 - Гамлету
 - Лаерту
- Гораціо
- Як Гамлет ставиться до людей?
 - відповідно до їхнього соціального статусу
 - відповідно до їхнього багатства
 - цінує в них розум та моральні риси
 - до всіх зверхньо – адже він принц
- Чому, переконавшись у провині Клавдія, Гамлет не спішить його вбити?
 - хоче розкрити людям його справжню сутність
 - боїться помилитись
 - боїться покарання
 - чекає на допомогу
- Чому Офелія діє проти Гамлета?
 - розлюбила його
 - мстить за його удавану байдужість до неї
 - не сміє не слухатись наказів батька
 - хоче прислужитися Клавдію
- Чому Гертруда вдруге ще й дуже швидко вийшла заміж?
 - не любила першого чоловіка

Б полюбила Клавдія
В боялася за своє життя
Г боялася за життя Гамлета

9. Чому Лаерт так сильно прагне помститися за смерть свого батька?
А дуже любив батька
Б це данина традиціям
В щоб покарати злочинця
Г хоче догодити королю

10. Як Шекспір малює Офелію в останній сцені?
А закоханою
Б розлюченою
В божевільною
Г слабкодухою

Відповіді: 1Г 2А 3В 4Б 5В 6А 7В 8В 9Б 10В 11Б 12Г

11. Як загинув Гамлет?

А на війні
Б під час двобою
В його підступно отруїли
Г під час бурі

12. Чи є Гамлет переможеним?

А так, бо він таки загинув
Б так, бо на троні опинився чужоземець
В ні, бо він все-таки покарав зло
Г ні, бо він примусив сучасників замислитися над життям у Данії

Проблемні запитання до теми «Гамлет» В.Шекспіра

1. Як ви вважаєте, чому Гамлет, законний спадкоємець трону й дійсно «кращий серед кращих», волею автора загинув?
2. У чому вбачає своє завдання Гамлет?
3. Виходячи із тверджень героїв трагедії, що сталося із часом?
4. Яких заходів потрібно вжити, щоб виправити ситуацію?
5. Часто доводиться чути, що Гамлет – людина нового часу. Як сталося, що він не знайшов місця у себе на батьківщині? Чому він відчувається зайвим?

Підберіть епітети до слів:

- Гуманіст
- Зло
- Трагедія
- Дружба

Створіть сторінку у Facebook В.Шекспір (враховуючи усі інформаційні дані користувача)

Закінчити речення:

1. Проблематика твору Гамлет... (добро і зло, життя та смерть, влада та тиранія, любов та зрада)
2. Гамлет назвав п'єсу показану при дворі дядька... («Мишоловка»)
3. Події трагедії «Гамлет» відбуваються у... (Еденбурзі)
4. За жанром «Гамлет» - це ... (трагедія)
5. Гамлет навчався в університеті міста ... (Віттенберг)
6. Гамлет дізнався про обставини смерті батька від... (привида батька)
7. Головним сюжетним мотивом трагедії є ... (боротьба за трон)
8. Головний винуватець усіх смертей у трагедії ... (король Клавдій)
9. Батька Гамлета вбили за допомогою ... (змійної отрути)
10. Друга назва епохи Відродження... (Ренесанс)

Підготувати творчу роботу у формі малюнка, слів-асоціацій, міні – твору на тему: «Як я сприймаю образ принца Гамлета»:

за допомогою кольористики (Білий – характеризує Гамлета, чистоту його душі, віру в людину ; намагання побороти зло; червоний – любов до батька, кохання до Офелії; чорний – намагаючись побороти зло, він і сам стає мимовільним винуватцем багатьох смертей: Офелії, Полонія, Лаерта, Клавдія; блакитний – інколи звертається до спогадів про щасливе минуле...)

за допомогою слів – асоціацій:

Г – гуманізм (любить людей, «Який довершений витвір – людина! Окраса всесвіту! Вірець усього сушого!»)

А – активність (діє активно, наближаючись до своєї мети)

М – міркування (він весь час знаходиться у роздумах, аналізує, зважає кожен свій крок)

Л – любов (любив батька, матір, Офелію)

Е – ерудованість (відомо, що Гамлет навчався в університеті, сам змінив частину вистави, щоб вивести на чисту воду Клавдія)

Т – тактовність (з чесними людьми він говорить щиро, з повагою)

твору – мініатюри «Як я сприймаю образ принца Гамлета».

Інтерактивна вправа «Обери позицію»

Гамлету варто боротись за справедливість чи слід змиритися з обставинами і скоритися долі?

Боротися	Змиритися
<i>Твір Шекспіра певною мірою трагедія помсти.</i>	<i>Помста не може бути справедливою, бо одне зло породжує інше.</i>
<i>Привид наказує Гамлету помститися, але не заплямувати себе і не чіпати матір.</i>	<i>Найціннішим у світі вважається людина та її життя, і тому нікому не дозволено позбавляти її цього.</i>
<i>Треба викоринити те зло, яке існує в образі Клавдія.</i>	<i>Батько помер, розпадається родина.</i>

Метод «Мозковий штурм»

Які якості Гамлета – переможця вам можуть знадобитись у житті? (Учні називають риси характеру, вчитель занотовує їх на дошці.)

Шекспір пише п'єсу, в якій її герой – Гамлет – гине. Як ви вважаєте, чому автор приводить героя до такого фіналу? (За християнськими і людськими законами людина не має право на вбивство. Якщо вона скоїла злочин, то повинна понести покарання. Гамлет гине тому, що не знаходить підтримки серед оточення. Крім Гораціо його ніхто не розуміє. Він піднісся над своїм часом. Гамлет – це герой - одинак.)

Вправа «Незакінчені речення»

Коли б я був Гамлетом ...

Інтерактивна вправа «Ваша думка» з використанням методу ПРЕС

Чи був божевільним Гамлет?

Інтерактивна вправа «Мікрофон»

Навіщо Гамлетові потрібно було прикидатися божевільним?

Інтерактивна вправа «Вільне письмо»

Запишіть протягом декількох хвилин свої асоціації, думки щодо прочитаного.

ПРОЗА Й ПОЕЗІЯ ПІЗНЬОГО РОМАНТИЗМУ ТА ПЕРЕХОДУ ДО РЕАЛІЗМУ ХІХ СТ.

Романтизм у Німеччині.

Ернст Теодор Амадей Гофман. «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер»

Тестові завдання

Варіант 1

1. Які зміни в суспільстві спричинили виникнення романтизму?

А) навколишній світ почав сприйматися як прекрасна дійсність;

Б) сформувався нові уявлення про світ, життя, суспільство, людину;

В) Європа пережила велике духовне потрясіння і глибоке розчарування у зв'язку з подіями у Франції.

2. Романтики захоплювалися оспівуванням доби...

А) Середньовіччя;

Б) Відродження;

В) класицизму.

3. Романтизм як літературно-художній напрямок виник...

А) на межі XVII — XVIII ст.;

Б) наприкінці XIX — на початку XX ст.;

В) у 80-90-і рр. XVIII ст. — 30-40-і рр. XIX ст.

4. Не є ознакою романтизму як художнього методу...

А) ствердження духовної самотності та неповторності кожної окремої людини;

Б) зображення незвичайних героїв у незвичайних обставинах;

В) зображення типових обставин, що мали вплив на формування типових характерів різних соціальних прошарків.

5. В основі романтизму як літературно-мистецького напряму лежить...

А) зображення ідеальних героїв і високих почуттів;

Б) правдиве зображення дійсності;

В) обґрунтування концепції людини як істоти, що має права і свободи.

6. Формування романтизму в багатьох країнах сприяло...

А) розвитку буржуазних стосунків;

Б) утвердженню монархії;

В) пробудженню національної свідомості, розвитку культурних традицій народів, боротьбі за волю.

7. Мотиви «світової скорботи» вперше прозвучали у творах

А) Адама Міцкевича;

Б) Джорджа Байрона;

В) Ернста Теодора Амадея

Гофмана.

8. Роки життя Ернста Теодора Амадея Гофмана:

А) 1776-1822;

Б) 1749-1832;

В) 1759-1805.

9. Ернст Теодор Амадей Гофман змінив одне зі своїх трьох імен на честь композитора...

А) Бетховена;

Б) Гайдна;

В) Моцарта.

10. Філістери — це...

А) кар'єристи;

Б) мізантропи;

В) люди з обмеженим світоглядом, заклопотані лише власним матеріальним благополуччям.

11. Ентузіасти — це...

А) державні службовці;

Б) творчі особистості;

В) філантропи.

12. Твори Ернста Теодора Амадея Гофмана:

А) «Золотий горнець», «Життєва філософія кота Мурра», «Лускунчик і Мишачий король»;

Б) «Зимова казка», «Лорелея», «Чому троянди немов неживі...»;

В) «Маленький Мук», «Каліф-Лелека», «Карлик-ніс».

13. Жанр твору Теодора Амадея Гофмана «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер»?

А) казка-притча;

Б) повість-притча;

В) казка.

14. Події у творі Гофмана «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер» відбуваються у...

А) князівстві Керепес;

Б) Австро-Угорській імперії;

В) Данському королівстві.

15. «Чоловік, майже по-китайському зодягнений, тільки на голові в нього був берет з гарним плюмажем» — це портрет...

- А) Бальтазара;
- Б) Цахеса;
- В) Проспера Альпануса.**

16. Студент Бальтазар був...

- А) поетом;**
- Б) музикантом;
- В) скульптором.

17. Гофман порівнює Крихітку Цахеса з...

- А) часником;
- Б) капустиною;
- В) редькою.**

18. Фея Рожа-Гожа, прагнучи допомогти Цахесові, наділила його...

А) даром бачити душу людини наскрізь;

Б) трьома вогненно-блискучими волосками;

- В) даром передбачати долю.

19. «Голова в потвори глибоко запала між плечима, на спині виріс горб, як гарбуз, а зразу ж від грудей звисали тонкі, немов ліщинові палички, ноги, тож весь він був схожий на роздвоєну редьку» — це портрет...

- А) Фабіана;
- Б) Моша Терпіна;
- В) Цахеса.**

20. «Запровадження освіти» в повісті-казці Гофмана здійснює...

- А) князь Пафнутій;**
- Б) Мош Терпін;
- В) Проспер Альпанус.

21. Прізвисько крихітки Цахеса Цинобер походить від слова...

А) циновка — підстилка із соломи, очерету;

Б) циндра — жужіль;

В) цинобра — кіновар, фарба яскраво-червоного кольору.

22. Крихітка Цахес хотів одружитися з...

- А) Рожею-Гожею;
- Б) Бальзаміною;
- В) Кандидою.**

23. Крихітка Цахес досяг найвищої посади...

А) таємного експедитора;

Б) генерального директора у природничих справах;

В) міністра іноземних справ.

24. Чари Цахеса знищив...

- А) Бальтазар;**
- Б) Мош Терпін;
- В) Фабіан.

Варіант 2

1. Представником якої країни є Гофман?

- а) Англії;
- б) Німеччини;**
- в) Франції.

2. За жанром «Крихітка Цахес...»...

- а) повість-казка;**
- б) комедія;
- в) роман.

3. Основний конфлікт більшості творів Гофмана — це ...

- а) протистояння добра і зла;
- б) протистояння бідних і багатих;
- в) протистояння ентузіастів і філістерів.**

4. Події, описані в творі «Крихітка Цахес...» відбуваються у ...

- а) князівстві Керепес;**
- б) країні Джинністан;
- в) невідомому королівстві.

5. Матір'ю Цахеса була ...

- а) Рожа Гожа;
- б) Кандида;
- в) Ліза.**

6. Чому фея Рожа Гожа вирішила допомогти Цахесові?

- а) пожаліла малюка;**
- б) пожаліла матір почвари;
- в) захотіла зробити добру справу.

7. Які зміни відбулися з Цахесом завдяки дарунку феї?

- а) він перетворився на красеня;
- б) залишився потворним, але став моральною людиною;
- в) залишився потворним, але оточуючим здавався милим, добрим, розумним.**

8. Професор Мош Терпін вирішив віддати свою дочку заміж за ...

- а) Бальтазара;
- б) Фабіана;
- в) Цахеса.**

9. Кандиду по-справжньому кохав ...

- а) Цахес;
- б) Фабіан;
- в) Бальтазар.**

10. Хто виконав складний концерт Віотті, а лаври дісталися Цахесові?

- а) Мош Терпін;

- б) Сбіока;**
в) Проспер Альпанус.
11. До якого культурного періоду належить творчість Гофмана?
а) Середньовіччя;
б) Відродження;
в) романтизм.
12. Гофман народився у ...
а) Варшаві;
б) Кенігсберзі;
в) Берліні.
13. Твір «Крихітка Цахес...» був написаний ...
а) 1819 р.;
б) 1820 р.;
в) 1821 р.
14. Фей у творі було вислано до...
а) Джинністану;
б) князівства Керепес;
в) невідомого королівства.
15. Маленький Цахес народився ...
а) справжнім красенем;
б) дуже потворним;
в) звичайною дитиною.
16. Як саме фея Рожа Гожа допомогла Цахесові?
а) дала багато грошей;
б) стала йому хрещеною матір'ю;
в) вплела таємно три чарівні волосинки.
17. Хто з жителів Керепеса не потрапив під владу чарів цієї потвори?
а) Бальтазар і Фабіан;
б) міщани і можновладці;
- в) Мош Терпін і його дочка.
18. Ким стає Цахес?
а) скрипалем;
б) професором;
в) міністром.
19. Ім'я доброго чарівника, який допомагає Бальтазарові - ...
а) Сбіока;
б) Проспер Альпанус;
в) Барсануф.
20. Цахес позбувся своєї могутності через те, що ...
а) став порядною людиною;
б) захворів;
в) Бальтазар вирвав три волосини.
21. Дочку професора Моша Терпіна звали
а) Бальтазара;
б) Кандида;
в) Рожа-Гожа.
22. Кандиду мали видати заміж за ...
а) Цахеса;
б) Фабіана;
в) Бальтазара.
23. Казка-повість завершується...
а) весіллям головного героя;
б) втечею Цахеса у далеку країну;
в) смертю головного героя.
24. Справжню сутність Цахеса могли бачити:
а) віруючі люди;
б) науковці;
в) митці.

Займи позицію «Так чи ні»

- 1) Центром уваги романтиків стають почуття та внутрішній світ людини? *(Так)*
- 2) Романтизм як літературний напрям виник на межі XVI–XVII ст.? *(Ні)*
- 3) Е. Т. А. Гофман — автор відомого твору «Крихітка Цахес...»? *(Так)*
- 4) Гофман змінив одне зі своїх імен на знак захоплення музикою П.І.Чайковського? *(Ні)*
- 5) «Крихітка Цахес...» — це філософська казка? *(Так)*
- 6) У творі «Крихітка Цахес...» дія розгортається у двох планах — реалістичному та фантастичному? *(Так)*
- 7) Героїв казки Гофмана поділяють на філістерів та ентузіастів? *(Так)*
- 8) Матір Цахеса звали Ганна? *(Ні)*
- 9) Мати Цахеса продавала картоплю князеві Барсануфу? *(Ні)*
- 10) Останньою кар'єрною сходинкою Цахеса була посада міністра? *(Так)*

Розгадування кросворду

1. Ім'я карлика-потвори. (*Цахес*)
2. Друг і однодумець Балтазара. (*Фабіан*)
3. Ім'я князя, який запровадив освіту. (*Пафнутій*)
4. Кохана Балтазара. (*Кандида*)
5. Ім'я феї, що зробила подарунок Цахесу. (*Рожса*)
6. Ім'я поета-мрійника, що викрив малюка. (*Бальтазар*)
7. Назва князівства, у якому відбуваються події. (*Керпес*)
8. Ім'я мага, що розкрив таємницю карлика. (*Проспер*)

Літературний диктант

1 варіант

1. Відомо, що просвітники вважали найбільшою цінністю людини... (*її розум*).
2. Що стає центром уваги романтиків? (*Почуття, внутрішній світ людини*)
3. Назвіть найвідоміші твори Е. Т. А. Гофмана. (*«Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер», «Лускунчик», «Кавалер Глюк» та інші*)
4. Чому Гофман змінює одне зі своїх імен (Вільгельм) на Амадей? (*На знак захоплення творчістю Моцарта*)
5. До якого жанру належить твір Гофмана «Крихітка Цахес»? (*Філософська казка*) На які дві групи поділяються герої Гофмана? (*Філістери й ентузіасти*)
6. Чарівний дар від Рожі Гожі для Цахеса (*Три золоті волосини*).
7. Хто допомагає Бальтазарові дізнатися про таємницю Цинобера? (*Проспер Альпанус*)
8. Якого рішення дійшла орденська рада у питанні «як найкраще приладнати стрічку Зеленоплямистого тигра міністру Цінноберу»? (*На груди і спину пришити гудзики і застібати на них стрічку.*)
9. Яка посада була останньою службовою сходинкою Цахеса? (*Міністр*)
10. Яким чином Цахес утратив свою чудодійну силу? (*Бальтазар вирвав йому золоті волосини.*)
11. На що сподівалася РожсаТожа, даруючи Цахесові чарівну властивість? (*Думала, що зміниться душа Цахеса, пробудиться його внутрішній голос.*)
12. Крім літератури, Гофман був відданий усією душею (і навіть залишив у ньому значний доробок) ще одному виду мистецтва. Якому саме? (*Музиці*)

2 варіант

1. На рубежі яких століть виник і розвинувся романтизм як літературний напрям? (*XVIII-XIX ст.*)
2. Назвіть митців доби романтизму. (*Ф. Шуберт, Ф. Шопен, В. Скотт, Дж. Байрон, Е. Т. А. Гофман*)
3. Що, на думку Гофмана, є найбільшим багатством людини? (*її розумові та творчі здібності*)
4. У яких двох планах розгортається дія у творі «Крихітка Цахес»? (*У реальному та фантастичному*)
5. Назвіть фантастичних персонажів Гофмана «Крихітка Цахес». (*Панна Рожса-Гожса, маг Проспер Альпанус*)
6. Таємниця Цахеса (*через кожні 9 днів чарівниця розчісує його волосся*)
7. Як повівся Фабіан, уперше побачивши Цинобера, коли той упав із коня? (*Голосно реготав*)
8. Добираючи лише епітети, охарактеризуйте образ Цахеса. (*Злий, огидний, підлий, нікчемний*)
9. Хто з персонажів твору Гофмана протиставлений «філістерському світові»? (*Бальтазар*)
10. Як мати Цахеса вибилася із нестатків та злиднів? (*Почала продавати цибулю князеві Барсануфу*)

11. Що таке іронія? (*Прихована насмішка над явищем чи особою; негативна оцінка предмета через його висловлювання*)

12. Що слугувало матеріалом для творів Гофмана? (*Його власні фантазії або випадки з реального життя*)

3 варіант

1. У скільки років помер Гофман? (46).
2. Особливості мови письменника. (*Строчив як з кулемета*).
3. Риси характеру у дитинстві. (*Розбишака, винахідник*).
4. Повість «Малюк Цахес» написана у властивій Гофману «манері Калло», тобто ? (*в гротескній манері*)
5. Гофман визначив жанр свого твору як... (*Казка з нових часів*).
6. Повість-казка має... (10 розділів).
7. Найулюбленіший твір Гофмана... («Золотий горнець»)
8. Найвідоміший дитячий твір Гофмана... (*Казка «Лускунчик і мишачий король»*)
9. Українською мовою твори Гофмана перекладали... (*Євген Попович і Сидір Сакидон*).
10. Гофман любив працювати у кімнаті... (*обклеєній чорними шпалерами*)
11. Життєвий прототип kota Мурра... (*улюблений смугастий кіт- філістер, що любив спати на його паперах*).
12. Існує припущення, що одним із прототипів малюка Цахеса є... (*Наполеон*).

Інтерактивна вправа «Асоціативне гроно»

Пригадайте та доберіть характерні риси Гофмана як універсальної особистості у мистецтві

«Грокування»

сильна особистість	загадковий романтик	відомий композитор
фантазер		
талановитий письменник		нестримний мрійник
юрист		
графік		музичний критик
пристрасний		майстер карикатур та портретів
освічений		театральний декоратор
	диригент	

Рівнорівнева самостійна робота

Ернст Теодор Амадей Гофман

І варіант

Початковий і середній рівні (6 балів)

1. Е.Т.А.Гофман є письменником...
 - а) англійським;
 - б) німецьким;**
 - в) французьким;
 - г) російським.
2. За жанром «Крихітка Цахес...»...
 - а) повість-казка;**
 - б) комедія;
 - в) роман;
 - г) повість.
3. Основний конфлікт більшості творів Гофмана — це протистояння...
 - а) добра і зла;
 - б) бідних і багатих;

- в) ентузіастів і філістерів;**
 - г) краси і потворності.
4. Гофман – автор першої романтичної опери:
 - а) «Лускунчик»;
 - б) «Еліксир диявола»;
 - в) «Дон Жуан»;
 - г) «Ундіна»**
 5. Події, описані в творі «Крихітка Цахес...» відбуваються у ...
 - а) князівстві Балсануф;
 - б) країні Джинністан;
 - в) невідомому королівстві;
 - г) князівстві Керепес.**
 6. Матір'ю Цахеса була ...
 - а) Рожа Гожа;

- б) Кандида;
в) Ліза;
 г) Кетрін.
7. Фея Рожа Гожа вирішила допомогти Цахесові, тому що...
а) пожаліла малюка;
 б) пожаліла матір почвари;
 в) захотіла зробити добро;
 г) захотіла перевірити дію чар.
8. Завдяки дарунку феї Цахес ...
 а) перетворився на красеня;
 б) став моральною людиною;
 в) став добрим, розумним;
г) привласнював чужі заслуги.
9. Професор Мош Терпін вирішив віддати свою дочку заміж за ...
 а) Бальтазара;
 б) Фабіана;
в) Цахеса;
 г) Пульхера.
10. Кандиду по-справжньому кохав ...
 а) Цахес;
 б) Фабіан;
в) Бальтазар;
 г) Андреа.
11. Складний концерт Віотті виконав..
 а) Мош Терпін;
 б) Сбіока;
 в) Проспер Альпанус;
 г) Брагаці.
12. Справжню сутність Цахеса могли бачити:
 а) віруючі люди;
 б) науковці;
в) митці;
 г) міщани.

Достатній рівень (3 бали)

1. Чому твір Гофмана «Малюк Цахес» називають історією тогочасної Німеччини?
 2. Що привласнив Цахес у інших героїв повісті-казки?

Високий рівень (3 бали)

Напишіть есе на одну із тем:

- «Потворність прихована та видима» (за твором Гофмана «Крихітка Цахес на прізвисько Цінобер»).
- Звідки беруться цахеси?

II варіант

Початковий і середній рівні (6 балів)

1. Творчість Гофмана належить до...
 а) Просвітництва;
 б) Відродження;
в) романтизму;
 г) реалізму.
2. Гофман народився у ...
 а) Варшаві;
б) Кенігсберзі;
 в) Берліні
 г) Франкфуртіі.
3. Твір «Крихітка Цахес...» був написаний ...
а) 1819 р.;
 б) 1820 р.;
 в) 1821 р;
 г) 1816 р.
4. Ім'я Амадей Гофман додав до власного як знак захоплення творчістю:
а) Моцарта;
 б) Гріга;
 в) Бетховена;
 г) Баха.
5. Фей було вислано до...
а) Джинністану;
 б) князівства Керепес;
 в) невідомого королівства;
 г) Балсануфа.
6. Маленький Цахес народився ...
 а) справжнім красенем;
б) дуже потворним;
 в) звичайною дитиною;
 г) німим калікою.
7. Фея Рожа Гожа допомогла Цахесові:
 а) дала багато грошей;
 б) охрестила його;
в) подарувала чарівні волосинки;
 г) оплатила навчання.
8. Не потрапив під владу чарів Цахеса...
а) Бальтазар;
 б) Фабіан;
 в) Мош Терпін;
 г) священник.
9. Крихітка Цахес стає...
 а) скрипалем;
 б) професором;
в) міністром;
 г) співаком.
10. Ім'я доброго чарівника, який допомагає Бальтазарові...
 а) Сбіока;
б) Альпанус;
 в) Барсануф;

г) Андреа.

11. Викриття Цахеса відбулося в день:

- а) його народження;
- б) одруження;
- в) заручин;
- г) релігійного свята.

12. Цахес помер, застрягнувши в...

- а) нічному горщику;
- б) глечики;
- в) воротах;
- г) чоботах.

Достатній рівень (3 бали)

- 1. Що вкладав Гофман у поняття «філістер» та «ентузіаст»?
- 2. Проаналізуйте реформи, запроваджені князем Пафнутієм в освіті.

Високий рівень (3 бали)

Напишіть есе на одну із тем:

- 1. Потворність прихована та видима (за твором Гофмана «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер»).
- 2. Звідки беруться цахеси?

Завершіть речення

- 1. У якому місті народився Т.Гофман ? (Кенігзберг)
- 2. Своє третє ім'я – Амадей – він обрав собі на честь... . (Моцарта)
- 3. Перша збірка новел і повістей - ... («Фантазії в манері Калло»)
- 4. У якому році було написано книгу «Малюк Цахес на прізвисько Цинобер» ?
- 5. Ким було запроваджено «освіту» у творі? (Пафнутієм Великим)
- 6. Скільки волосинок подарувала фея Циноберу ? (Три)
- 7. Яким орденом нагородили Цинобера ? (Зелено – плямистого Тигра)
- 8. У чому полягала діяльність «освіти» ?
- 9. Як звали кохану Балтазара ? (Кандіда)
- 10. Що таке іронія ? (Це засіб гумору і сатири, що виражає приховано – глузливе, зневажливо – осудливе ставлення до людини чи явища).

Гра «Виправ помилку»

- 1. Батько Т.Гофмана був фермером .(Ні. Чиновником)
- 2. У Кенігзберзі письменник створює свою першу оперу . (Ні. У Варшаві)
- 3. Т.Гофман помер через аварію? (Ні. Параліч)
- 4. Події у творі відбуваються в Лондоні? (Ні. Керенес, князівство)
- 5. За професією Мош Терпін - чиновник ? (Ні. Професор)
- 6. Добру фею звали Кандида? (Ні. Рожа Гожа)
- 7. Пародія – це засіб комічного, різке висміювання недосконалості світу.(Ні.Це комічне наслідування художнього стилю якогось твору).

Гра «Упізнай героя» за казкою-новелою Е.Т.А.Гофмана «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер»

- 1. Химерно скручений цурпалок дерева... потворний курдупель якихось дві п'яді на зріст». (*Цинобер*)
- 2. «... гарний хлопець, веселий і на вигляд, і на вдачу». (*Фабіан, товариш Бальтазара*)
- 3. « Голова... запала між плечима, на спині виріс горб, як гарбуз, а одразу ж від грудей звисали тонкі, немов ліщинові палички, ноги, тож весь він був схожий на роздвоєну редьку». (*Цинобер*)
- 4. « Гарненький трирічний хлопчина в золотих кучерях». (*Синок пастиря*)
- 5. Вона « була статечного вигляду, шляхетної, величної постави...», « її обличчя, хоч його й можна було назвати бездоганно прегарним, справляло іноді якість дивне, майже моторошне враження». (*Панна фон Рожа-Гожа*)

6. « Він був... професор природничих наук... Найперше він зажив великої слави тоді, коли йому після багатьох фізичних дослідів пощастило довести, що темрява настає. Головним чином, через брак світла». (*Професор Мош Терпін*)

7. «... струнка, висока на зріст, легка в руках, сама лагідність і грація, особливо у веселому товаристві, а за всіма тими принадами вже не дуже й помічалось, що руки та ноги в неї могли б бути трохи й меншенькі». (*Кандида*)

8. « Його сурдут із чорного тонкого сукна, облямований оксамитом, був пошитий майже на давньонімецький зразок; до сурдута дуже личив вишуканий, білий, як сніг, мереживний комірець, а також оксамитовий берет, що покривав гарного темно-каштанового чуба». (*Бальтазар*)

9. «... чоловік, майже по-китайському зодягнений, тільки на голові в нього був берет із гарним плюмажем». (*Маг Проспер Альпанус*)

10. « Вони бавляться таким небезпечним ділом, як творення див, і не бояться під назвою поезії ширити потаємну отруту, яка робить людей зовсім нездатними до слугування освіти». (*Феї країни Джинністан*)

11. Його «... мучила гризота через те, що народ і країна були так жахливо занедбані і знехтувані. Він почав керувати по-справжньому і негайно ж призначив на першого міністра країни свого камердинера Андреса...». (*Молодий Пафнутій*)

12. «... бідна, обідрана селянка. Змучена голодом і спрагою, вкрай знесилена...». (*Пані Ліза, мати Цинобера*)

Кошик запитань

1. Чому Генріх Гейне назвав життя і творчість Гофмана «криком туги у двадцяти томах»?
2. Розкажіть про основні етапи життєвого шляху Гофмана. В чому драматизм життєвих пошуків Гофмана?
3. Які творчі принципи покладені в основу літературної творчості Гофмана?
4. Що дало підстави літературознавцям виділити творчість Гофмана в окрему романтичну течію? Що це за течія?
5. На які періоди ділиться творчість Гофмана?
6. Конфлікт між якими персонажами став провідним у творчості Гофмана?
7. Назвіть головні теми і твори першого періоду творчості Гофмана. Які нові теми та мотиви з'являються в подальшій творчості Гофмана?
8. Що стало основою творчого задуму казкової повісті Гофмана «Малюк Цахес на прізвисько Цинобер»?
9. Розкажіть про основні сюжетні лінії повісті. Що становить її основний конфлікт?
10. В чому виявилось жанрове новаторство Гофмана в його казці про малюка Цахеса?
11. На які негативні явища дійсності спрямовано сатиричний пафос повісті? За допомогою яких комічних прийомів він розкривається?
12. Чому Гофман висміює заходи своїх персонажів щодо запровадження освіти?
13. Що не влаштовує письменника в позиції його героїв-ен-тузіастів?
14. На які два табори діляться персонажі повісті? Що дає письменникові підстави для такого поділу?
15. Охарактеризуйте образ Бальтазара як представника ентузіастів. У чому суть його конфлікту з Цахесом?
16. Які негативні риси людського характеру та суспільної поведінки відтворено в образі Цахеса? Спробуйте сформулювати головну ідею цього образу.
17. Чому Цахес із такою легкістю підпорядковує собі все суспільство? Чи тільки за допомогою магії?

Інтерактивна вправа "Мікрофон"

1. Поміркуйте, що мав на увазі російський поет і філософ В. Соловйов, характеризуючи «спосіб взаємопроникнення в казках Гофмана фантастичного та реального, коли фантастичні образи, незважаючи на всю свою химерність, виступають не як привиди з іншого, чужого

світу, а як інша сторона тієї самої дійсності, того самого реального світу, в якому діють і страждають живі люди, змальовані поетом»? Поясніть це на прикладі казки «Малюк Цахес на прізвисько Цинобер».

2. Що вкладав Гофман у поняття «філістер» та «ентузіаст»?

3. Чому Мош Терпін так швидко погодився на шлюб своєї доньки з Бальтазаром?

«Поміркуємо разом»

1. Що таке романтизм? Які ознаки романтичної поетики є в творчості Гофмана?

2. Що спільного і що відмінного в прийомах відображення німецької дійсності у творах Гофмана, Гете та Шиллера?

Дослідницькі завдання

1. Доберіть з тексту повісті Гофмана образні ілюстрації використання автором прийомів: а) сарказму; б) пародії; в) гротеску; г) поблажливої, м'якої іронії.

2. Згрупуйте персонажів повісті Гофмана у дві колонки за схемою:

Філістери	Ентузіасти

Інтерактивний прийом «Мозковий штурм»

Подискутуйте

1. Чому жодного з персонажів повісті Гофмана не можна назвати абсолютно позитивним героєм? Що хотів цим сказати письменник? Чи не мав він на увазі, що «частка Цахеса» присутня в кожному з них, а можливо, і в кожному з нас?

2. Доведіть, що Гофман дійсно «неперевершений як юрист, (під час політичного переслідування сам захищає себе в суді і виграє), як музикант, (автор численних музичних творів, трьох опер, а опера «Ундіна» перша німецька романтична опера), як живописець»(автор театральних декорацій, ілюстрацій до своїх творів).

3. Відомі винаходи Гофмана (підземний хід, повітряна куля – через кохання)

4. Як майстер пародії, пародював самого (Канта)

5. Скільки років тривала літературна творчість (8 років)

«Поєднай персонажа і його рід занять»

1. Проспер Альпанус

2. Кандіда

3. Фабіан

4. Пафнутій

5. Ліза

6. Мош Терпін

7. Рожа-Гожа

А) фея

Б) професор

В) мати Цахеса

Г) князь

Д) друг Бальтазара

Е) чарівник

Є) наречена Бальтазара

Відповіді: 1-Е, 2-Є, 3 – Д, 4- Г, 5- В, 6- Б, 7- А.

Заповни схему

Аналізуємо повість-казку «Малюк Цахес»

САТИРИЧНИЙ
Сатиричне викриття суспільства філістерів:
• хривників німецького князівства;
• тогочасної політики і просвітництва;
• вчених і чиновників.

МЕТАФОРИЧНИЙ
Втручання казкових персонажів у загальний хід розвитку сюжету.

Філістер	Творча людина
<i>Цахес</i> — потвора, злодій і кар'єрист (втілення темних сторін людини, її користюлюбства). ↓ Приносив нещастя всім, хто з ним зустрічається. ↓ Привласнював заслуги інших.	<i>Бальтазар</i> — юнак років 23-х, поштивий, скромний пост. жив у гармонії з природою. ↓ Бачив людей такими, якими вони були насправді. ↓ Складав вірші про красу природи.

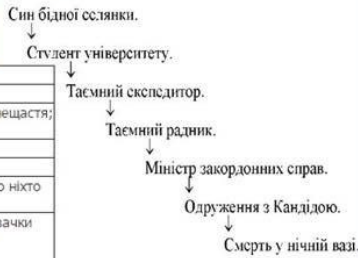
Ліза, мати Цахеса, що постійно нарікала на свою долю;
Мох Терпін - професор, що навчав студентів примітивній і до того ж не правдивій науці;
прекрасна Кандида, в яку був закоханий Бальтазар;
князь Пафнутій, що прагне встановити порядок у своїй країні;
крихітка Цахес на прізвисько Циннобер.

Філософська казка — літературний твір, що містить морально-філософські роздуми над подіями суспільного життя, їх позитивну чи негативну оцінку.

Бальтазар - молодий, закоханий студент, романтик, що обожає природу та складає вірші;
скрипаль Вінченцо Сбіоку, що зачаровує людей своєю музикою;
Пультхер - талановитий та перспективний помічник судді.

Шлях Цахеса

Анкета головного героя

Ім'я	Цахес Циннобер
Вік	від дворічного віку до загибелі
Батьки	бідні селяни, з життя яких не вибували нещастя; мати — пані Ліза
Покровителька	фея панна фон Рожа-Гожа
Опікун	пастор
Зовнішність	Потворна, але після втручання феї цього ніхто не помічає
Чий таланти й досягнення він забрав	Поета Бальтазара, скрипача Сбіоку, співачки Бра-гаді, референдарія Пультхера та ін.
Посада	Перший міністр держави
Нагороди	кавалер ордена Зелено-плямистого Тигра з двадцятьма гудзиками
Риси характеру	пихатий, нахабний, славолюбний, безсоромний, привласнює чуже тощо
Засоби творення	іронія, сатира, гротеск, фантастика в поєднанні з буденним

Літературний диктант

1. Назвіть найвідоміші літературні твори Е.Т.А.Гофмана («Крихітка Цахес», «Лускунчик», «Кавалер Глюк» та інші)
2. Скільки років виповнилося Ф.Тютчеву, коли вийшла його перша поетична збірка?(51 рік)
3. Яку назву отримало дванадцятьте видання відомої поетичної збірки Волта Вітмена?(«Видання смертного ліжка»)
4. Яке прізвище носив А.Фет в дитинстві?(Шеншин)
5. На які дві групи поділяє Гофман своїх героїв?(Філістери та ентузіасти)
6. «Рими – це кайдани»,-стверджував Волт Вітмен. Яку віршовану форму він використовує для створення поезії?(верлібр)
7. Який вірш приніс Афанасію Фету гучну славу і назавжди став своєрідним символом усієї фетівської поезії?(«Шепіт...Ніжний звук зітхання»)
8. На відміну від поезії Ф.Тютчева, лірика А.Фета позбавлена почуття трагізму. Чим є навколишній світ для ліричного героя А.Фета?(музикою)
9. Як Цахес втратив свою чудодійну силу?(Бальтазар вирвав йому золоті волісини)
10. Добираючи лише епітети, схарактеризуйте обрах Цахеса.(злий огидний підлий нікчемний)
11. Що у поезії А.Фета стає основним статусом спілкування природи і людини?(звук)
12. Назвіть одну із характерних рис ліричного героя поезії А.Фета.(Замріяність схвильованість)

Впізнай літературного героя

1. «Химерно скручений цурпалок дерева... потворний курдупель якихось дві п'яді на зріст.» (Цинобер)
2. «...гарний хлопець,веселий і на вигляд,і на вдачу.»(Фабіан, топорниц Бальтазавра)
3. «Голова...запала між плечима, на сптні виріс грб,як гарбуз, а зразу ж від грудей звисали, тонкі, немов ліщинові палички,ноги, тож весь він був схожий на роздвоєну редьку.»(Цинобер)
4. «Гарненький трирічний хлопчина в золотих кучерях».(Синок пастиря)
5. Вона «була статечного вигляду,шляхетної,величної постави...», «її обличчя, хоч його можна було назвати бездоганним прегарним, справляло іноді якість дивне, майже моторошне враження». (Панна Фон Рожа-Гожа)
6. «... голова ховалася між високими плечима , а великий гоб на спині та на грудях, довгі павучі ніжки надавали йому вигляду настрошеного на виделку яблука, на якому вирізано чудернацьку пику.»(Цинобер)
7. «... струнка,висока на зріст,легка в руках,сама лагідність і грація,особливо в веселому товаристві, а за всіма тими принадами вже не дує й помічалось, що руки та ноги в неї могли б бути трохи й меншенькі.»(Кандида)
8. «Стрункий юнак років двадцяти трьох або чотирьох, із темних блискучих очей якого промовляє жвавий і ясний розум.»(Бальтазар)
9. «Його сурдут із чорного тонкого сукна,обмалюваного оксамитом , був пошитий майже на давньонімецький зразок; до сурдута дуже личив вишуканий,білий,як сніг, мереживний комірець, а також оксамитовий берет; що покривав гарного темно-каштанового чуба.»(Бальтазавр)
10. «...вродлива, як намальована, з променистими очима, що аж серце пронизували, з пухкими рожевими губками.»(Кандида)
11. «чоловік, майже по-китайському зодягнений. Тільки на голові в нього був берет із гарним плюмажем.»(Маг Проспер Альпанус)

**(Завдання для вивчення казки Е.Т.А. Гофмана «Крихітка Цахес»)
Інтерактивний прийом «Так чи Ні»**

1. Центром уваги романтиків стають почуття та внутрішній світ людини? *(Так)*
2. Романтизм як літературний напрям виник на межі XVI–XVII ст.? *(Ні)*
3. Е. Т. А. Гофман — автор відомого твору «Крихітка Цахес...»? *(Так)*
4. Гофман змінив одне зі своїх імен на знак захоплення музикою П. І. Чайковського? *(Ні)*
5. «Крихітка Цахес...» — це філософська казка? *(Так)*
6. У творі «Крихітка Цахес...» дія розгортається у двох планах — реалістичному та фантастичному? *(Так)*
7. Героїв казки Гофмана поділяють на філістерів та ентузіастів? *(Так)*
8. Матір Цахеса звали пані Ганна? *(Ні)*
9. Мати Цахеса продавала картоплю князеві Барсануфу? *(Ні)*
10. Останньою кар'єрною сходинкою Цахеса була посада міністра? *(Так)*

Тестові завдання до твору «Крихітка Цахес»

1. Роки життя Ернста Теодора Амадея Гофмана
а) **1776-1822**
б) 1749-1832
в) 1759-1805
г) 1788-1824
2. Ернст Теодор Амадей Гофман змінив одне зі своїх трьох імен на честь композитора
а) Бетховена
б) Гайдна
в) Глюка
г) **Моцарта**
3. Філістери — це
а) кар'єристи
б) мізантропи
в) **люди з обмеженим світоглядом, заклопотані лише власним матеріальним благополуччям**
г) творчі особистості
4. Ентузіасти — це
а) державні службовці
б) **творчі особистості**
в) філантропи
г) пересічні обивателі
5. Жанр твору Теодора Амадея Гофмана «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер»
а) **казка-притча**
б) повість-притча
в) казка
г) повість
6. Події у творі Гофмана «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер» відбуваються у
а) **князівстві Керепес**
б) Австро-Угорській імперії
в) Данському королівстві
г) країні Неверленд
7. «Чоловік, майже по-китайському зодягнений, тільки на голові в нього був берет з гарним плюмажем» — це портрет
а) Бальтазара
б) Фабіана
в) Цахеса
г) **Проспера Альпануса**
8. Студент Бальтазар був
а) **поетом**
б) музикантом
в) скульптором
г) художником
9. Гофман порівнює Крихітку Цахеса з
а) часником
б) капустиною
в) **редькою**
г) морквиною
1. Фея Рожа-Гожа, прагнучи допомогти Цахесові, наділила його
а) даром бачити душу людини наскрізь
б) **трьома вогненно-блискучими волосками**
в) даром передбачати долю
г) незліченим багатством
10. «Голова в потвори глибоко запала між плечима, на спині виріс горб, як гарбуз, а зразу ж від грудей звисали

- тонкі, немов ліщинові палички,
ноги, тож весь він був схожий на
роздвоєну редьку» — це портрет
- Фабіана
 - Моша Терпіна
 - Цахеса**
 - Балтазара
11. Прізвисько крихітки Цахеса
Цинобер походить від слова
- циновка — підстилка із соломи,
очерету
 - циндра — жужіль
 - цинобра — кіновар, фарба
яскраво-червоного кольору**
 - цинубель — рубанок
12. Крихітка Цахес досяг найвищої
посади
- таємного експедитора
 - генерального директора у
природничих справах
 - міністра іноземних справ**
 - професора
13. Чари Цахеса знищив
- Бальтазар**
 - Мош Терпін
 - Фабіан
 - Проспер Альпанус
14. Чарівна сила Цахеса полягала у
- вмінні перетворюватися на
різних істот
 - здатності привласнювати чужі
здобутки**
 - вмінні передбачати долю
 - надзвичайній фізичній силі

Інтерактивна вправа «Дерево»

На дошці намальовано дерево, до якого прикріплені листочки з правилами Просвіти, які панували у князівстві. Зірвати листочки з невірними правилами.

Всяку магію знищити

Розводити картоплю

Прищеплювати віспу

Вирубати ліси

Полагодити сільські школи

Прокласти шосейні дороги

Зробити судноплавною річку

Понасаджувати тополь і акацій

Навчити молодь співати вечірніх і вранішніх пісень у два голоси

Прищепити віспу

Вигнати з країни людей, що заважають своїми небезпечними настроями.

«Таємничий герой» (Впізнай героя за описом)

- Химерно скручений цурпалок дерева... потворний курдупель якихось дві п'яді на зріст». (Цинобер)
- «... гарний хлопець, веселий і на вигляд, і на вдачу». (Фабіан, товариш Бальтазара)
- « Голова... запала між плечима, на спині виріс горб, як гарбуз, а одразу ж від грудей звисали тонкі, немов ліщинові палички, ноги, тож весь він був схожий на роздвоєну редьку». (Цинобер)
- « Гарненький трирічний хлопчина в золотих кучерях». (Синок пастиря)
- Вона « була статечного вигляду, шляхетної, величної постави...», « її обличчя, хоч його й можна було назвати бездоганно прегарним, справляло іноді якесь дивне, майже моторошне враження». (Панна фон Рожа-Гожа)
- « Він був... професор природничих наук... Найперше він зажив великої слави тоді, коли йому після багатьох фізичних дослідів пощастило довести, що темрява настає. Головним чином, через брак світла». (Професор Мош Терпін)
- «... струнка, висока на зріст, легка в руках, сама лагідність і грація, особливо у веселому товаристві, а за всіма тими принадами вже не дуже й помічалось, що руки та ноги в неї могли б бути трохи й меншенькі». (Кандида)

8. «Його сурдут із чорного тонкого сукна, облямований оксамитом, був пошитий майже на давньонімецький зразок; до сурдута дуже личив вишуканий, білий, як сніг, мереживний комірець, а також оксамитовий берет, що покривав гарного темно-каштанового чуба».

(Бальтазар)

9. «... чоловік, майже по-китайському зодягнений, тільки на голові в нього був берет із гарним плюмажем». (Маг Проспер Альпанус)

10. «... бідна, обідрана селянка. Змучена голодом і спрагою, вкрай знесилена...».
(Пані Ліза, мати Цинобера)

Використання інтерактивної методики «Карусель». (Запитання для роботи)

1. Як ви вважаєте, чи був шанс у Цахеса стати Людиною?

(ні, тому що в нього не було жодної риси характеру, які можуть бути у Людини, він був нікчемним, злим, обмеженим, заздрив тому, хто мав успіх і талант).

2. Наскільки гуманним був подарунок феї Рожі Гожої?

(подарунок був гуманним, тому що вона дуже хотіла, щоб її дар пішов на користь хлопчику, але цей вчинок не мав сенсу та користі, а лише завдав суспільству тільки шкоду.)

3. Чи лише волосини затьмарили розум мешканців князівства Барсануфа?

(ні, тому що суспільство не блищало розумом, та його обдурити та затьмарити можна було грошима та посадами).

4. Чи міг Бальтазар перемогти Цахеса без допомоги чаклуна? Чому?

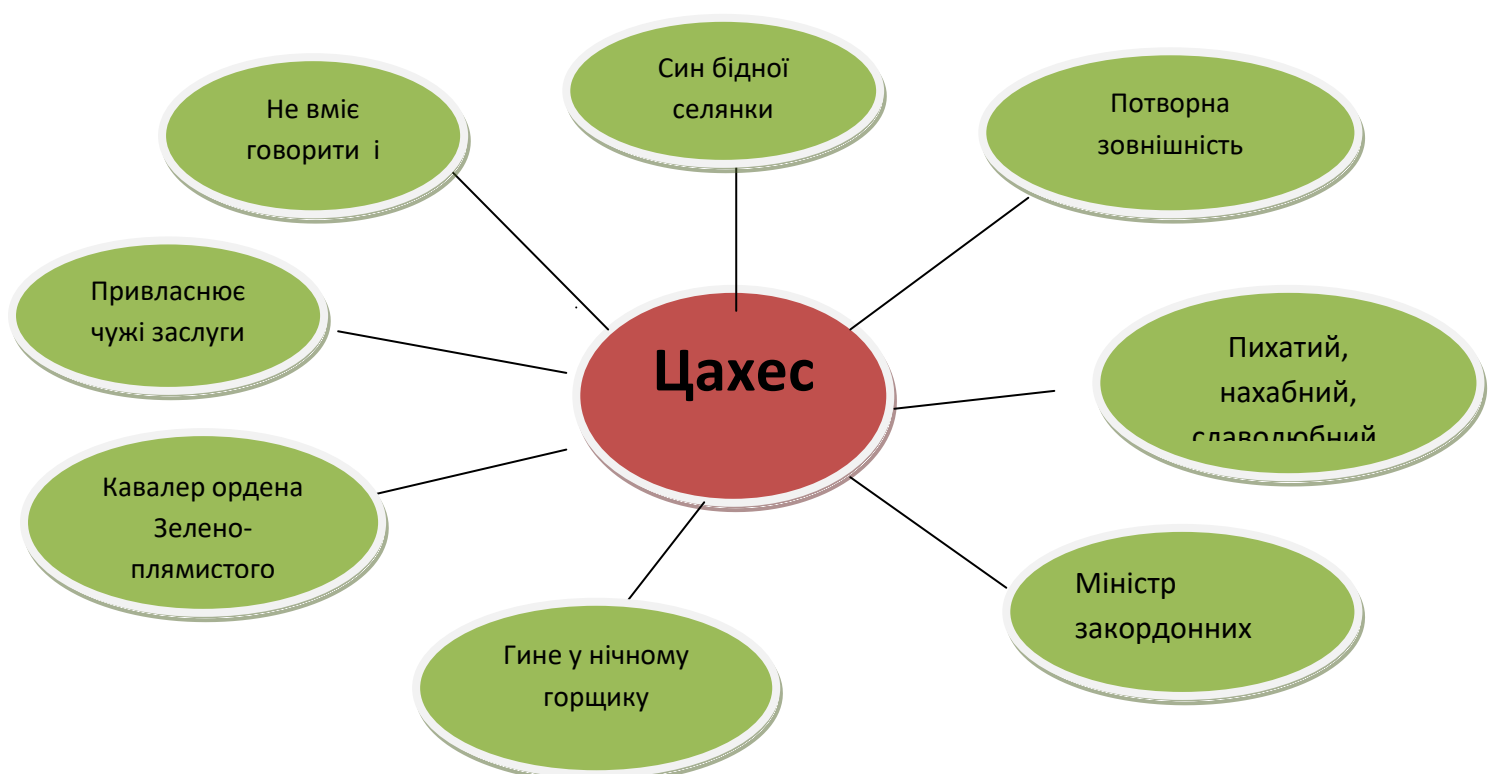
(ні, тому що сам би він не зміг розгледити чарівне волосся у Цахеса та вирвати ці волосинки з голови потвори)

5. Чи заслуговує Цахес на співчуття? Чому?

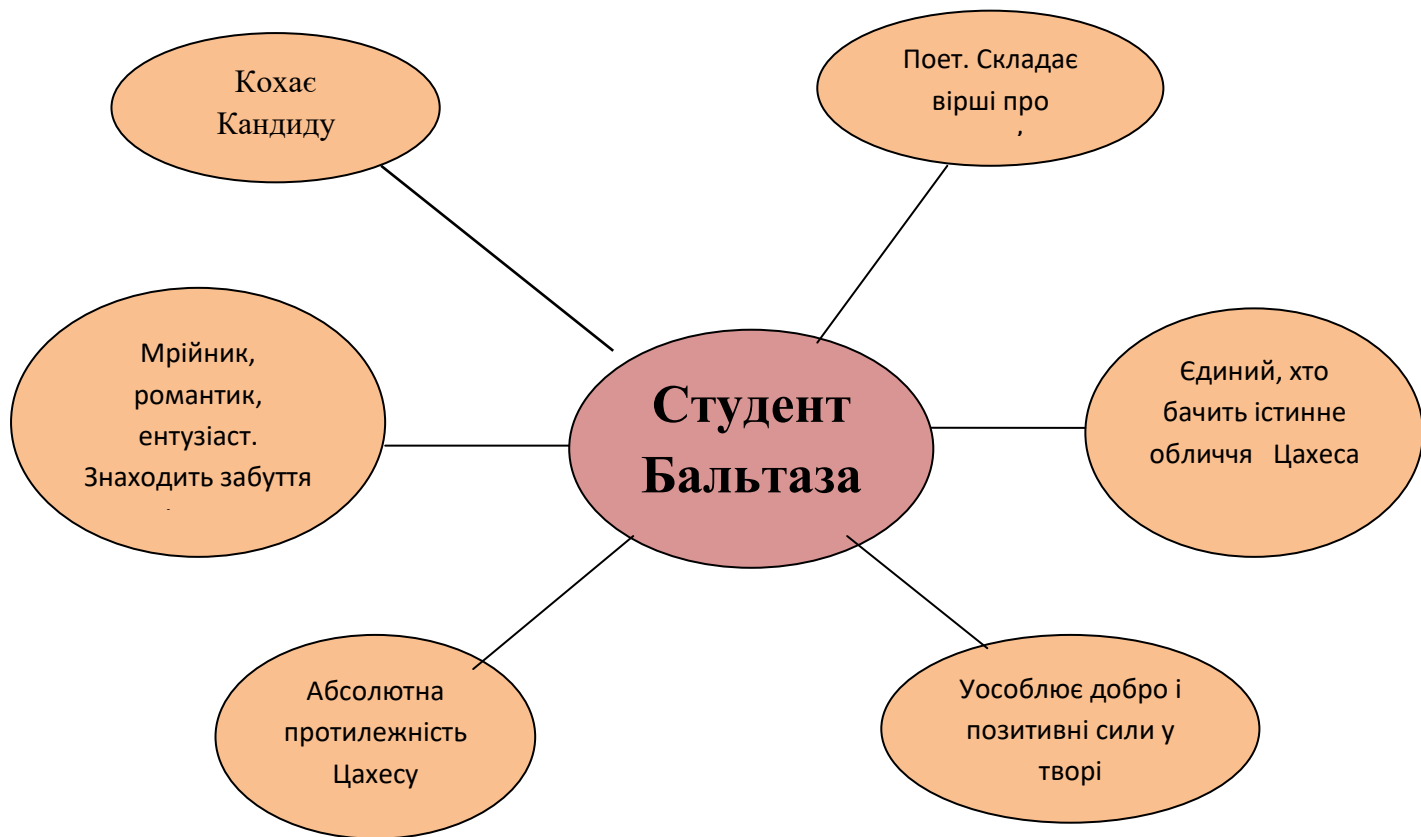
(ні, тому що Цахес не та істота, яка може викликати співчуття. Він не мав приємної зовнішності та ума, і саме такі люди повинні викликати жалість, але Цахес був потворний не лише ззовні, а і в середині, тому ні про яке співчуття не може бути і мови).

«Малюнок на скелі» (центральний, ключовий образ, який єднає всі частини в гармонійне ціле, має бути наочним, щоб вплинути на фантазію, запам'ятатися. Учням пропонується обрати одну річ, яка б символізувала художній твір): волосся, гребінець, т.п.

Використання методу «Грунування» для характеристики образу Цахеса

Використання методу «Гронування» для характеристики образу Бальтазара

Тест Е.Т.А. Гофман «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер»

1. Гофман відомий не лише як письменник й видатний:

- а) математик;
- б) скульптор;
- в) композитор

2. Ім'я Амадей він присвоїв собі як знак захоплення творчістю:

- а) Баха;
- б) Моцарта;
- в) Бетховена.

3. Карлик Цахес видається людям привабливим завдяки:

- а) трьома золотими волосинкам;
- б) трьома золотими гудзиками;
- в) чарівному золотому паску.

4. Ілюзію привабливості для Цахеса створено:

- а) Мошем Терпіном;
- б) Проспером Альпанусом;
- в) Рожею-Гожою.

5. Досягнення інших людей Цахес:

- а) винагороджував;
- б) присвоював;
- в) ігнорував.

6. Як магія вплинула на Цахеса?

- а) він став добрим;
- б) залишився злостивим;
- в) у нього прокинувся талант поета.

7. Викриття Цахеса відбулося в день:

- а) його народження;
- б) одруження;
- в) заручин.

8. Цахес помер, застрягнувши:

- а) у воротах;
- б) в глечичку;
- в) у чоботі.

9. В своїй казці автор утверджує ідею:

- а) перемоги добра над злом;
- б) негуманності людського суспільства;
- в) безкарності за обман.

10. Гофман відомий не лише як письменник, але й як видатний:

- а) математик;
- б) скульптор;
- в) композитор;
- г) учитель.

11. Головні герої творів Гофмана – це:

- а) вчені;
- б) прості люди;
- в) жінки;
- г) митці.

12. Карлик Цахес видається людям привабливим завдяки:

- а) трьома золотими волосинками;
- б) трьома золотими гудзиками;

- в) чарівному золотому паску;
г) чарівним золотим черевичкам.
13. Люзію привабливості для Цахеса створено:
а) Мошем Терпіном;
б) Проспером Альпанусом;
в) Рожею-Гожою;
г) Фабіаном.
14. Досягнення інших людей Цахес:
а) винагороджував;
б) присвоював;
в) ігнорував;
г) знищував.
15. Як магія вплинула на Цахеса?
а) він став добрим;
б) залишився злостивим;
в) у нього прокинувся талант поета;
г) став розумним.
16. Викриття Цахеса відбулося в день:
а) його народження;
б) одруження;
в) отримання посади міністра;
г) заручин.
17. Цахес помер, застрявши:
а) у воротах;
б) в глечикі;
в) у чоботі;
г) у димарі.
18. В своїй казці автор утверджує ідею:
а) перемоги добра над злом;
б) негуманності людського суспільства;
в) безкарності за обман;
г) перемоги зла над добром.
19. Філістери – це..
а) мрійники
б) обивателі;
в) безбожники;
г) науковці.
20. Гротеск - ...
а) Інакомовлення, у якому конкретний образ є формою розкриття абстрактного уявлення, судження, поняття.
б) осудливе осміяння негативного — суспільних явищ, людських вад тощо, має гострий, непримиренний характер.
в) максимально можливе перебільшення негативних явищ з метою висвітлення їх негативного характеру
г) насмішка.
21. Романтизм як художній напрям розвивається у...
а) першій половині 18 ст.;
б) другій половині 17 ст.;
в) другій половині 18 ст.;
г) кінці 18 ст. – першій пол. 19 ст.;
д) першій половині 19 ст.
22. Ім'я карлика-потвори з твору Гофмана

- а) Альбанус
б) Балтазар
в) Фабіан
г) Цахес
23. Друг Балтазара
а) Альбанус
б) Пафнутій
в) Фабіан
г) Цахес
24. Ім'я князя, який запровадив «освіту» –
а) Альбанус
б) Пафнутій
в) Фабіан
г) Цахес
25. Кохана Балтазара – ...
а) Гретхен
б) Кандида
в) Маргарита
г) Рожа-Гожа.
26. Ім'я феї, яка зробила «подарунок» малюку:
а) Гретхен
б) Кандида
в) Маргарита
г) Рожа-Гожа.
27. Ім'я поета-мрійника, що викрив малюка:
а) Альбанус
б) Балтазар
в) Фабіан
г) Цахес.
28. Ім'я мага, який розкрив таємницю малюка:
а) Альбанус
б) Пафнутій
в) Фабіан
г) Цахес.
29. Алегорія - ...
а) Інакомовлення, у якому конкретний образ є формою розкриття абстрактного уявлення, судження, поняття.
б) осудливе осміяння негативного — суспільних явищ, людських вад тощо, має гострий, непримиренний характер.
в) максимально можливе перебільшення негативних явищ з метою висвітлення їх негативного характеру
г) насмішка.
30. Іронія - ...
а) Інакомовлення, у якому конкретний образ є формою розкриття абстрактного уявлення, судження, поняття.
б) осудливе осміяння негативного — суспільних явищ, людських вад тощо, має гострий, непримиренний характер.
в) максимально можливе перебільшення негативних явищ з метою висвітлення їх негативного характеру
г) насмішка.

РОЗВИТКУ ПОЕЗІЇ СЕРЕДИНИ – ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ.

Волт Вітмен. «Листя трави»

Вправа «Кошик запитань»

1. У який час та де жив і творив Волт Вітмен?(31 травня 1819р. на острові Лонг-Айленд неподалік Брукліна)
2. З якої родини походив?(з родини фермера)
3. Яку освіту здобув?(самоосвіта)
4. Назвіть його основні професії.(поет, публіцист, учитель, громадський діяч, активіст)
5. На формування світобачення майбутнього поета вплинули... (Громадянська війна та вбивство президента А. Лінкольна)
6. Як називається головна книга В. Вітмена? («Листя трави»)
7. Скільки видань витримала ця книга?(дев'ять)
8. Ким вважали американці Вітмена?(спочатку невігласом, диваком, а потім талановитим поетом-новатором)
9. Яким віршовим розміром послуговувався Вітмен?(верлібром)
10. Який вірш Вітмен присвятив своєму кумирові — президентові Лінкольному, відгукнувшись на його трагічну загибель?(« О капітане»)
11. Провідною темою творчості Волта Вітмена є ... (краса життя та велич людини)
12. У чому полягає новаторство Вітмена?(розвиток верлібру, відсутність сюжету в поемах, риторичні прийоми, каталогізація, урбаністична поезія, використання різностильових слів, виразів)

Вправа «Займи позицію»

Вірне-Хибне твердження

1. «Листя трави»-друга по черзі книжка Волта Вітмена.
2. Перше видання збірки «Листя трави» побачило у світ у 1855 р.
3. Перше видання збірки «Листя трави» вміщувало 10 поезій, що мали однакову назву.
4. Автор видав збірку власним коштом, для цього навіть продав свій будинок.
5. Збірка «Листя трави» перевидавалася 10 разів.
6. Поет додавав поезії до збірки впродовж всього життя.
7. Збірку дехто вважав аморальною.
8. Ліричний герой збірки-сам поет.
9. На титульному аркуші першої збірки замість ім'я автора була розміщена гравюра портрета.
10. Назва збірки відображає природну єдність людини зі світом.
11. Тема збірки – «Сам Вітмен та Америка».
12. Сюжет- «Взаємини Людини та Всесвіту»
13. Ідея – «Віра в торжество істини».
14. У збірці є нероздільними образи поета та трави.
15. Для верлібру характерні римування та символіка
16. Перше видання збірки поета відкриває поема «Пісня про себе».
17. В останній редакції міститься 400 поезій.
18. Ліричний герой збірки Вітмена — це узагальнений портрет «ідеального» американця.
19. Детальний перелік предметів та явищ у поезіях Вітмена має назву «вітменський словник»
20. Асоціацію, символом безкінечності життя, його вічної циклічності для поета стали атоми.

21. У «Пісні про себе» найповніше втілилася ідея братерства, природної рівності.
22. Вітмен завжди писав із великої літери слово Вічність.
23. Універсальний закон життя, на думку Вітмена, — це любов.
24. Для стиля Вітмена є характерними діалог із читачем або з самим собою.

Тести

1. Наприкінці ХІХ ст. відбувається піднесення поезії пов'язане із:
 - А) кризою реалізму;
 - Б) унеможливленням появи нових літературних течій;
 - В) розквітом реалізму.
2. У середині ХІХ ст. проголошувала самоцінність художньої творчості, незалежність мистецтва від політики, суспільних вимог, виховних завдань:
 - А) теорія символізму; Б) теорії «чистого мистецтва»; В) теорія демократичної лірики.
3. Знайди зайве. Представниками «чистого мистецтва» були:
 - А) А. Фет, Ф. Тютчев; Б) група «Парнас» у Франції; В) Ф. Шатобріан, А. Шопенгауер.
4. Бурхливий розвиток якої європейської поезії припадає на другу половину ХІХ ст.:
 - А) італійської; Б) німецької; В) французької?
5. Поетів Ш. Бодлера, С. Малларме, А. Рембо та П. Верлена називають великими:
 - А) символістами; Б) натуралістами; В) класиками.
6. Парнасцям не були характерні:
 - А) філософічні роздуми-медитації; Б) ліричні, емоційні надмірності; В) увага до окремих деталей, виразності, спокійний погляд на світ.
7. Особливістю російської поезії 50-х років є лірика:
 - А) демократична; Б) революційна; В) селянська.
8. Поезія А. Фета позбавлена:
 - А) радості; Б) трагізму; В) романтизму.
9. Для ліричного героя А. Фета характерна увага до:
 - А) розуму; Б) звуку; В) суспільних подій.
10. Ліричний герой А.Фета сприймає мить як:
 - А) Вічність; Б) випробування; В) подарунок.
11. Скільки видань мала збірка «Листя трави» В. Вітмена;
 - А) 12; Б) 10; В) 9?
12. Для творів В. Вітмена не є характерим;
 - А) духовний зв'язок зі своїм часом, народом, країною, світом;
 - Б) автобіографічність; В) орієнтир на зразки античної поезії.

Поетичний практикум “Для уважних читачів”

Заповни таблицю

Цитата	Назва поезії	Автор
1. «Як серцю висловить себе? Чи ж зрозуміє хтось тебе? Не зрозуміє слова він, Бо думка висловлена – тлін.»	«Silentium»	Ф. Тютчев
2. «Ночі блиск... Тремтіння тіней... Тіні без кінця... Ненастанні, дивні зміни Милого лиця...»	«Шепіт... Ніжний звук зітхання»	А. Фет
3. «Дзвоніть, радійте, береги! А я в жалобі знов Піду туди, де батько мій Упав і захолов.»	«О капітане!»	Волт Вітмен
4. «Спитала дитина: «Що таке трава?» - і	«Пісня про себе»	Волт Вітмен

повні пригорщі мені простягла.»		
5. «Себе я прославляю, себе я оспівую, І те, що приймаю я, приймете й ви, Бо кожен атом, котрий належить мені, так само належить вам.»	«Пісня про себе»	Волт Вітмен
6. «Мовчи, заховуй од життя І мрії, і свої чуття! Нехай в безодні глибини І сходять, і зайдуть вони...»	«Silentium»	Ф. Тютчев
7. «У хмаринках – пурпур рози. Відблиск янтаря... І цілунків пал, і сльози, І зоря, зоря!»	«Шепіт...Ніжний звук зітхання»	А. Фет

Метод «Займи позицію»

Оберіть одне із трьох тверджень для завершення речення: «Образ ліричного героя поеми Волта Вітмена «Пісня про себе» викликає в мене ...»

Захоплення	Байдужість	Повагу	Осуд
------------	------------	--------	------

Свою позицію обґрунтуйте.

Творче завдання

1. Створіть сторінку одного із вивчених письменників-романтиків у соцмережі Facebook.
2. Творчість якого із письменників, вивчених у цьому розділі, справила на вас найбільше враження і чому?
3. Який із уміщених у цьому розділі творів запам'ятався вам найбільше і чому?

Бліц-опитування

1. Назвіть основні теми лірики Ф.Тютчева (тема природи, кохання , філософська лірика) . Схарактеризуйте коротко одну з тем (наприклад, тема кохання у Тютчева зазвичай сповнена трагізму , страждань, однак це почуття робить ліричного героя щасливим)
2. Представниками якого напрямку в російській поезії є А.Фет і Ф.Тютчев? У чому сутність цього напрямку? (Школа «чистого мистецтва» . а в основі поезії – переживання ліричного героя, його враження, викликані різними явищами навколишнього світу, а не самі ці явища)
3. Що таке верлібр? Хто з поетів є його визнаним майстром?(Вірш з неримованими рядками, з довільним чергуванням рядків різної довжини; перехідне явище між поезією та прозою. Майстром верлібру вважають Волта Вітмена)
4. Визначте сутність (тему,ідею) основної книги В.Вітмена. Як найчастіше називали її автора? («Листя трави» - це книга про Людину, Всесвіт, Природу; ідея- вічне торжество людини, особистості, торжество любові. В.Вітмена називали «добрий,сивий поет»)
5. У яких рядках вірша Ш.Бодлера «Альбатрос» втілено головну думку поезії? Запишіть їх. (В останній строфі)
Поет як альбатрос – володар гроз та грому.

Глузує з блискавиць, жадає висоти,

Та, вигнаний з небес, на падолі земному

Крилатий велетень не має змоги йти.
6. З чим зазвичай асоціюється у поезіях Ф. Тютчева тема кохання? (Зі стражданням, душевним болем, сльозами)

Завдання для вивчення поезії В. Вітмена

Інтерактивна вправа «Так чи Ні»

1. «Листя трави» - друга по черзі книжка Волта Вітмена. (так)
2. Перше видання збірки «Листя трави» побачило у світ у 1855 р. (так)
3. Перше видання збірки «Листя трави» вміщувало 10 поезій, що мали однакову назву. (ні)
4. Автор видав збірку власним коштом, для цього навіть продав свій будинок. (так)
5. Збірка «Листя трави» перевидавалася 10 разів. (ні)
6. Поет додавав поезії до збірки впродовж всього життя. (так)
7. Збірку дехто вважав аморальною. (так)
8. Ліричний герой збірки - сам поет. (так)
9. На титульному аркуші першої збірки замість ім'я автора була розміщена гравюра портрета. (так)
10. Назва збірки відображає природну єдність людини зі світом. (так)
11. У збірці є нероздільними образи поета та трави. (ні)
12. Перше видання збірки поета відкриває поема «Пісня про себе». (так)

Метод «Десять журналістських запитань»

1. У який час та де жив і творив Волт Вітмен?
2. З якої родини походив?
3. Яку освіту здобув?
4. Назвіть чотири його основні професії.
5. Що вплинуло на формування світобачення майбутнього поета?
6. Як називається головна книга В. Вітмена?
7. Скільки видань витримала ця книга?
8. Який вірш Вітмен присвятив своєму кумирові - президентові Лінкольна, відгукнувшись на його трагічну загибель?
9. Яким віршовим розміром послуговувався Вітмен?
10. У якому вірші Вітмен змальовує чоловіче й жіноче тіла, чудові творіння природи ?

Правильне продовження твердження

- В. Вітмен – це... а) видатний американський драматург;
б) видатний англійський поет;
в) видатний американський поет-новатор;
г) видатний англійський есеїст.

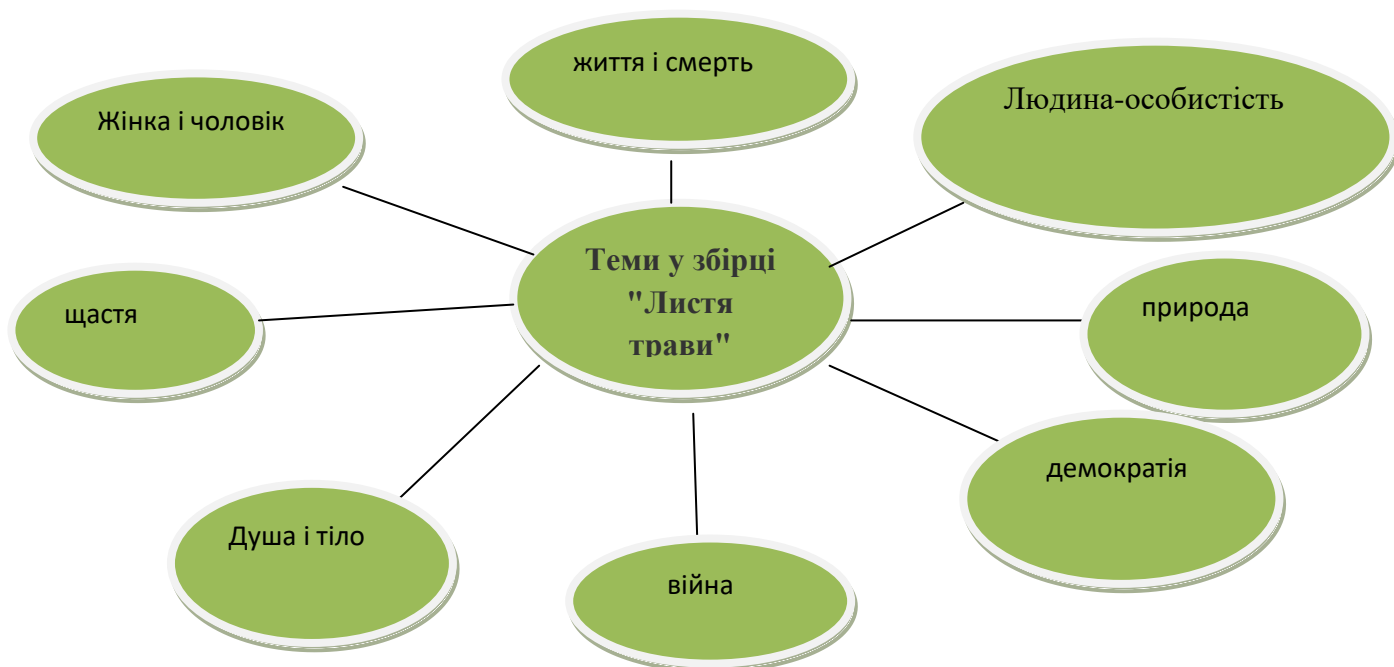
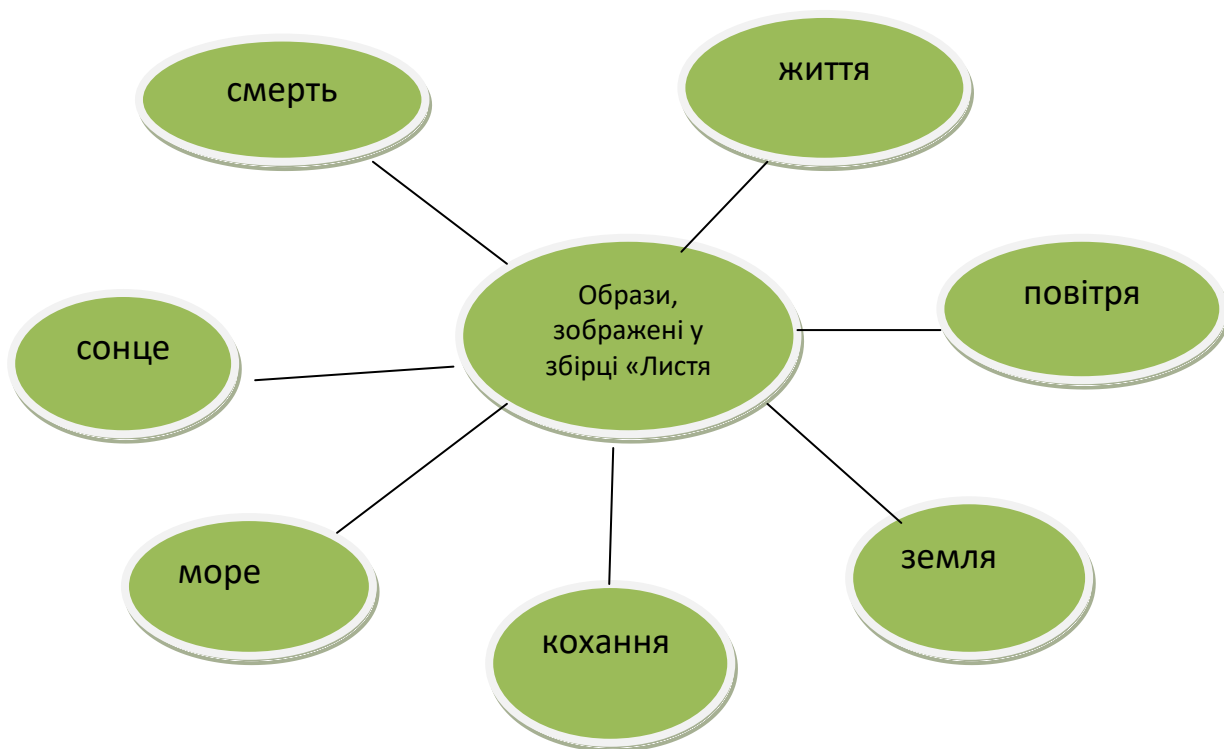
Неправильне продовження твердження

- Упродовж свого життя В. Вітмен... а) долучався до суспільно-політичних подій, що відбувалися у США;
б) здійснив навколосвітню подорож;
в) працював теслею;
г) був редактором, кореспондентом і розповсюджувачем власної газети;

Неправильне продовження твердження

- Збірка В. Вітмена «Листя трави»... а) вперше була оприлюднена наприкінці життя поета;
б) виходила декілька разів за життя поета, поступово розширюючись і доповнюючись за рахунок нових віршів;
в) вперше була видрукувана тридцятишестирічним автором самотужки у кількості вісімсот примірників і містила дванадцять поезій;
г) зазнала гострої критики після першого виходу в світ

Метод «Грунування» вкажіть теми і образи збірки «Листя трави»

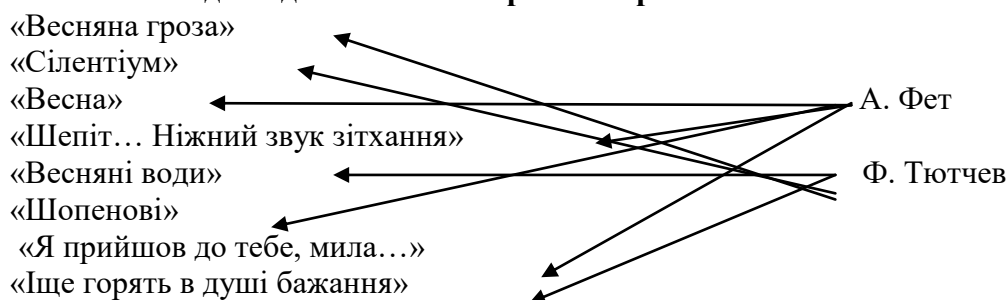

Завдання для вивчення творчості Афанасія Фета і Федора Тютчева

Тестові завдання

- Ф.І. Тютчев біля 20 років пропрацював у посольстві в:
 - Персії;
 - Мюнхені;
 - Баварії;
 - Лондоні.
 - Назва вірша Ф.Тютчева «Silentium» перекладається як:
 - мовчання;
 - шепіт;
 - думка;
 - спокій.
 - Прототипом кохання у віршах А.Фета стала:
 - Марія Боткіна;
 - Авдотья Панаєва;
 - Марія Лазич;
 - Олена Денісьєва.
 - Перша збірка віршів Фета мала назву:
 - «Ліричний пантеон»;
 - «Вечірні вогні»;
 - «Мрії і звуки»;
 - «Біла згряя».
 - Вперше вірші Ф.Тютчева були надруковані:
 - за кордоном;
 - в ж-лі «Сучасник»;
 - в ж-лі «Колокол»;
 - в ж-лі «Північна ліра».
 - Вірш Ф. Тютчева «Я вас зустрів – і все минуле...» присвячений:
 - Елеонорі Ботмер;
 - Ернестіні Дєрнберг;
 - Олені Денісьєвій;
 - Амалії Крюденер.
- Музика до романсу на вірш Фета «На зорі ти її не буди...» була написана...
 - Скрябіним;
 - Чайковським;
 - Варламовим;
 - Бородіним.

Встановіть відповідність між автором і твором

Вкажіть назву та автора поезії, з якої взято рядки

Я прийшов до тебе, мила,
Розкажуть, що сонце встало,
Що його живуща сила
В листі променем заграла... («Весна» А. Фет)
Як серцю висловить себе?
Чи ж зрозуміє хто тебе?
Не зрозуміє слова він,
Бо думка висловлена — тлін. («Сілентіум» Ф. Тютчев)
Люблю грозу на початку травня,
Коли весняний перший грім,
Як би граючи та швидко,
Гуркоче в небі голубім... («Весняна гроза» Ф. Тютчев)
Ти майнула, ти засяла,
В серце іскрою запала.
Під чарівні, дивні звуки –
Знов блаженство, знову муки ...» («Шопенові» А. Фет)

Слова-асоціації до поезії А. Фета і Ф. Тютчева

Творчість, кохання, весна, переживання, зітхання, краса, шепіт, настрої, щирість почуттів, пізнання щастя, пристрасть, радість, зачарування ...

РОМАН ХІХ СТОЛІТТЯ
Оскар Уайльд «Портрет Доріана Грея»

Вправа «Уважний читач» (перевірка знання змісту роману)

1. Хто з героїв роману «Портрет Доріана Грея» проміняв власну душу на пошук вічної насолоди:
А) Генрі Воттон;
Б) Безіл Голворд;
В) Доріан Грей.
2. Де Безіл Голворд познайомився з Доріаном?
А) у вітальні знатної леді;
Б) у клубі;
В) у нічному кублі.
3. Учителем Доріана Грея є:
А) Безіл Голворд;
Б) Генрі Воттон;
В) Алан Кемпбел.
4. Чому Безіл Голворд не хотів, щоб Доріан Грей і лорд Генрі познайомились?
А) боявся, що буде розкрито родинну таємницю;
Б) боявся, що лорд Генрі зробить Доріана банкрутом;
В) боявся, що лорд Генрі розбещить Доріана.
5. З'ясуйте, що більше поціновує Доріан Грей:
А) науку;
Б) мистецтво;
В) гроші.
6. Хто батьки Доріана?
А) гувернантка і відомий лорд;
Б) красуня-аристократка і офіцер;
В) це невідомо.
7. Слова героя роману «Портрет Доріана Грея» про своє життя, яке необхідно прожити *повністю й цілковито даючи вияв кожному почуттю, вираз кожній думці, втілюючи кожну мрію...* виражають життєвий принцип:
А) Генрі Воттона;
Б) Доріана Грея;
В) Безіла Голворда.
8. Що сталося з Сібіл Вейн після розлучення з Доріаном?
А) вийшла заміж за іншого;
Б) вона поїхала з міста;
В) вона отруїлась
9. Що зробив Доріан з портретом, щоб ніхто не дізнався про його таємницю?
А) спалив; Б) сховав; В) продав.
10. Навіщо Доріан одягав лахміття?
А) щоб відвідувати брудні кубла;
Б) так він жартував з друзями;
В) такого не було.
11. Жанр роману «Портрет Доріана Грея»:
А) інтелектуальний;
Б) психологічний;
В) соціальний.
12. Гедонізм – вчення, яке найвищою цінністю визнає:
А) прекрасне в усіх його проявах;
Б) насолоду в усіх її різновидах;
В) потворне в усіх його площинах.

Ключ: 1-В; 2-А; 3-Б; 4-В; 5-Б; 6-Б; 7-А; 8-В; 9-Б; 10-А; 11-А; 12-Б

Літературний диктант («закінчи речення»):

1. Оскар Уайльд народився в... (*Дубліні*).
2. Батько Оскара – відомий ... (*лікар-окуліст*).
3. Мати, леді Франческа, під псевдонімом «Сперанса» друкувала... (*вірші, публіцистичні статті*).
4. Після закінчення королівської школи Портора майбутній письменник навчався в ... (*Дублінському коледжі*).
5. Під час навчання в Оксфордському університеті цікавився... (*класичною філологією, творами давньогрецьких авторів*).
6. У 1881 році О. Уайльд видав першу... (*збірку своїх поезій*).
7. У 1888 році вийшла збірка казок... (*«Щасливий принц та інші казки»*)
8. У 1890 році в американському журналі друкується роман ... (*«Портрет Доріана Грея»*).

9. У 1895 році письменника звинуватили в... (*аморальності і ув'язнили на 2 роки*).
10. Останні роки життя Оскар Уайльд провів у ... (*Франції*).
11. Сучасники називала О. Уайльда ... (*«королем естетів», «принцом парадоксів»*).
12. Письменник стверджував: «Мистецтво – це не іграшка та не примха, це неодмінна умова... (*людського життя*)».
13. За жанром твір «Портрет Доріана Грея» - ... (*інтелектуальний роман*).
14. За своїми поглядами на мистецтво герої роману: Безіл - ... (*художник-естет*), а лорд Генрі - ... (*гедоніст*).

Вправа «Так», «Ні»

1. Найкраща робота художника Безіла – портрет Доріана Грея. (Так)
2. На початку твору Доріан Грей користувався авторитетом лише у злочинців. (Ні)
3. Лорд Генрі Воттон був одружений. (Так)
4. Лорд Генрі познайомився з Доріаном, коли Грей прийшов до його доньки. (Ні)
5. Найбільше Доріан боявся втратити кохання. (Ні)
6. Головна зброя Генрі Воттона – його краса. (Ні)
7. Сібіл Вейн була актрисою. (Так)
8. Сібіл розчарувала Доріана поганою грою на сцені. (Так)
9. Безіл Голворд переїхав до іншої країни. (Ні)
10. Сібіл Вейн називала Грея «Прекрасний Принц». (Так)
11. Безіл Голворд дізнався про таємницю портрета. (Так)
12. Портрет Доріана Грея став знову гарним після смерті Голворда. (Ні)

Робота в групах з текстом роману

I група

- Хто з героїв роману «Портрет Доріана Грея» змальований як митець? Чому саме він ?
 Чому Безіл Голворд зацікавився Доріаном як особистістю?
 Про що мріяв художник, створюючи образ Доріана на полотні?
 Чому Голворд не хотів знайомити Доріана з лордом Генрі?

II група

- Як охарактеризувати життєву позицію лорда Генрі: індивідуалізм чи егоїзм?
 «Я дуже дбайливо розрізняю людей. Друзів собі я обираю лише вродливих, приятелів – лише лагідних, ворогів – лише розумних. Особливо не завадить обережність, коли добираєш собі ворогів. Серед моїх супротивників немає жодного недоумка. Всі вони люди розвиненого інтелекту і тому вміють належно цінувати мене».
 Прокоментуйте цей вислів лорда Генрі. Що ми бачимо: риси індивідуалізму, егоїзму?
 Які наслідки мав вплив лорда на Доріана Грея? Наведіть приклади.
 У чому, на думку Генрі Воттона, привабливість та недоліки молодості й краси ?
 Чи згодні ви з його висновками щодо сенсу життя?

III група

- Яким ми вперше бачимо Доріана Грея?
 Які зміни відбулися в портреті Доріана після розриву з Сібіл?
 Чим займався Грей у подальші роки? Яке місце в його житті посідав портрет?
 Який вплив на уточуючи мав Доріан?

IV група

- Що найбільше гнітить Грея: смерть Безіла чи загибель власної душі?
 Хто, на думку, Доріана винний у тому, що його життя виявилось невдалим? Безіл? Портрет?
 Чи він сам? Як на це запитання відповів сам Герой?
 Чому Доріан прагне знищити портрет?
 Як помер Доріан Грей? Що сталося з портретом?

V група

- Хто відповідає за злочини, що скоїв Доріан Грей?
 Що таке парадокс? Розкрийте парадоксальний зміст висловлювань з передмови до роману (2-3 приклади).

Розкрийте символіку портрета в романі О.Уайльда.

Як ви розумієте поняття «гедонізму» та «естетизму» за О.Уайльдом?

VI група

Яку небезпеку становлять уайльдівські погляди на життя і мистецтво? Обґрунтуйте свою відповідь

Для чого варто жити: заради самопожертви чи задля краси і насолоди?

Чи є й сьогодні люди, які живуть заради краси і насолоди? Що можна сказати про їхнє майбутнє?

У яких з прочитаних вами творах розкриваються ці ж проблеми, що і в уайльдівських.

Вправа «Впізнай героя»

«Ти добре знаєш...яка незалежна вдача в мене. Я завжди був сам собі пан... І ось раптом я опинився лице в лице з юнаком, зовнішність якого так дивно вразила мене. Ми стояли зовсім близько... Наші очі знову зустрілися. ...нас звела доля»

(Безіл Голворд)

«Ти, здається, забуваєш, що я одружений; а єдине, чим шлюб зачаровує, - це приховування правди, без чого не обходяться ані чоловік, ані жінка. Я ніколи не знаю, де моя дружина, і вона ніколи не знає, що я роблю».

(Лорд Генрі)

«Доріан Грей – мій найдорожчий друг. ...Світ широкий і в ньому багато чарівних людей, тож не забирай від мене цієї єдиної людини, що надає принади моєму мистецтву.

(Безіл Голворд)

«Так, безперечно, цей юнак – з ніжними обрисами ясно-червоних уст, чистими блакитними очима, золотистими кучерями – був надзвичайно вродливий. Його обличчя викликало довіру. З нього промовляла вся щирість юності... життєвий бруд ще не позначив його своїм тавром»

(Доріан Грей)

«Усіма, хто має непересічний розум чи красу, правує в житті лихий фатум – той самий, що спрямовував непевну ходу королів протягом усієї історії. Краще не вирізнятися у своєму середовищі, бо на цьому світі виграють лише потвори і нездари».

(Безіл Голворд)

«Очей не можна було відвести від її стрункої постаті... у костюмі хлопчика... Волосся обрамляло її обличчя, як темне листя білду троянду».

(Сібіл Вейн)

«...згадав незаплямовану чистоту своєї юності... добре знав, що знеславив себе, спалював душу... усвідомлював, що справляв згубний вплив на інших і що від цього мав страшену насолоду...»

(Доріан Грей)

«... завжди захоплювався методами природничих наук, але ординарні їх об'єкти видавалися йому нудними й мізерними. Отож він почав з розтину самого себе, а закінчив розтинами інших».

(Лорд Генрі)

«Ви дали мені щось вище за мистецтво – ви дали мені пізнати справжнє кохання! А мистецтво – лише бліда тінь кохання... Мені набридло жити серед примар. Ви для мене більше, ніж усе мистецтво!... я тепер ненавиджу театр».

(Сібіл Вейн)

«Адже перед вами чудова юність, а юність – це єдина річ у світі, яку варто мати... А краса є прояв генія – ба навіть вище за генія... Краса – це одна з найбільших істин світу, як сонячне світло, як весняна пора, як відбиття в темних водах цієї срібної шкаралупи, що ми зevamo місяцем».

(Генрі Воттон)

«У її сором'язливій грації та боязкому виразі очей було щось від молоді лані. Легка барва, наче тінь троянди в срібному дзеркалі, заграла на щоках дівчини. Її тіло колихалось в танці, як тростина над водою».

(Сібіл Вейн)

«... у світовій історії є лише два можливі моменти. Перший – це поява нових засобів у мистецтві, другий – поява нового образу в мистецтві... У світі немає нічого, що мистецтво не може передати».

(Безіл Голворд)

Вправа «Віднови цитатну хронологію»

1. «Студія художника була сповнена густих пахоців троянд, а коли в саду знімався літній легіт, він доносив крізь відчинені двері то п'янкий запах бузку, то м'який аромат рожевих квіток шипшини.»
2. «Доріан Грей з виглядом юного грецького мученика ступив на підвищення, зобразивши невдоволену гримасу до лорда Генрі, який дуже йому сподобався. Він був такий несхожий на Безіла!»
3. «Усвідомлення своєї краси спало на Доріана як одкровення. Він ніколи не помічав її раніше! Безілові компліменти здавалися йому просто чарівною даниною дружби – він слухав їх, сміявся і забував про них. Вони не впливали на його душу.»
4. «... пробурмотів Доріан Грей, усе й ще не зводячи очей з картини. – якби це я міг залишатися завжди молодим, а старішав – портрет! За це... я віддав би все!... я віддав би за це навіть саму душу!...»
5. «Як же я міг не покохати її? Гаррі, я закоханий у неї! Вона для мене – усе в житті. Вечір за вечором я ходжу дивитися на її гру.»
6. «Сібіл у подиві глянула на Доріана... здригнувшись усім тілом, Доріан вирвав од неї руки... - Ви вбили моє кохання! ... я не хотів би бути недобрим, але я не можу більше зустрічатись з вами. Ви розчарували мене.»
7. «А проте ж – ось портрет, і на ньому складка жорстокості біля вуст... і та людина дивиться на нього з жорстоким успіхом, що нищить принадність її обличчя... Він підвівся з крісла і закрив портрет ширмою.»
8. «... Часто він надовго зникав з товариства, породжуючи загадковість своєї поведінки різні підозри серед друзів і тих, хто вважав себе такими, а повернувшись, нишком скрадався до замкнутої кімнати, ключ від якої завжди тримав при собі...»
9. «Зойк жаху вихопився в художника, коли в тьмяному світлі він побачив на полотні бридотно вишкірене обличчя. Вираз портрета викликав лише презирство й огиду. Боже милостивий, адже перед ним портрет Доріана Грея!»
10. «Проте зовсім не смерть художника гнітила його – смерть власної душі в живому тілі, ось що найбільше мучило. Безіл намалював портрет, що скалічив йому життя, і він не міг пробачити цього...»
11. «Озирнувшись, Доріан побачив ніж... Цей ніж покінчив з художником, і він же покінчить з художниковим твором... Цей ніж покінчить з минулим, а коли минуле помре, він, Доріан, стане вільний.»
12. «Коли вони ввійшли в кімнату, на стіні побачили чудовий портрет їхнього господаря – такий, яким вони останній раз його бачили, у всьому блиску його чарівної юності та вроди. А на підлозі, з ножем у грудях, лежав якийсь мрець у вечірньому костюмі.»

Вправа «Віднови цитатну хронологію»

А. «Коли вони ввійшли в кімнату, на стіні побачили чудовий портрет їхнього господаря – такий, яким вони останній раз його бачили, у всьому блиску його чарівної юності та вроди. А на підлозі, з ножем у грудях, лежав якийсь мрець у вечірньому костюмі.»

Б. «Студія художника була сповнена густих пахоців троянд, а коли в саду знімався літній легіт, він доносив крізь відчинені двері то п'янкий запах бузку, то м'який аромат рожевих квіток шипшини.»

В. «Озирнувшись, Доріан побачив ніж...Цей ніж покінчив з художником, і він же покінчить з художниковим твором... Цей ніж покінчить з минулим, а коли минуле помре, він, Доріан, стане вільний.»

Г. «Доріан Грей з виглядом юного грецького мученика ступив на підвищення, зобразивши невдоволену гримасу до лорда Генрі, який дуже йому сподобався. Він був такий несхожий на Безіла!»

Д. «Проте зовсім не смерть художника гнітила його – смерть власної душі в живому тілі, ось що найбільше мучило. Безіл намалював портрет, що скалічив йому життя, і він не міг пробачити цього...»

Е. «Усвідомлення своєї краси спало на Доріана як одкровення. Він ніколи не помічав її раніше! Безілові компліменти здавалися йому просто чарівною даниною дружби – він слухав їх, сміявся і забував про них. Вони не впливали на його душу.»

Є. «Зойк жаху вихопився в художника, коли в тьмяному світлі він побачив на полотні бридотно вишкірене обличчя. Вираз портрета викликав лише презирство й огиду. Боже милостивий, адже перед ним портрет Доріана Грея!»

Ж. «... пробурмотів Доріан Грей, усе й ще не зводячи очей з картини. – якби це я міг залишатися завжди молодим, а старішав – портрет! За це... я віддав би все!... я віддав би за це навіть саму душу!...»

З. «Сібіл у подиві глянула на Доріана... здригнувшись усім тілом, Доріан вирвав од неї руки... - Ви вбили моє кохання! ... я не хотів би бути недобрим, але я не можу більше зустрічатись з вами. Ви розчарували мене.»

И. «... Часто він надовго зникав з товариства, породжуючи загадковістю своєї поведінки різні підозри серед друзів і тих, хто вважав себе такими, а повернувшись, нишком скрадався до замкнутої кімнати, ключ від якої завжди тримав при собі...»

І. «А проте ж – ось портрет, і на ньому складка жорстокості біля вуст... і та людина дивиться на нього з жорстоким успіхом, що нищить принадність її обличчя... Він підвівся з крісла і закрит портрет ширмою.»

Ї. «Як же я міг не покохати її? Гаррі, я закоханий у неї! Вона для мене – усе в житті. Вечір за вечором я ходжу дивитися на її гру.»

Ключ: Б-1; Г-2; Е-3; Ж-4; З-5; З-6; І-7; И-8; Є-9; Д-10; В-11; А-12

Стендаль. Роман «Червоне і чорне».

Упізнай героя за цитатою:

1. «Він побачив...справжніх велетнів, що, озброївшись важкими сокирами, обтесували ялинові стовбури, готуючи їх до розпилювання» (Сини Сореля).
2. «...ніколи відкупляв у старого Сореля його сина на цілий день і давав йому уроки латини й історії ... Умираючи, він заповів йому свій хрест Почесного легіону... та три-чотири десятки книжок». (Старий полковий лікар).
3. «...це юне, майже дівоче обличчя, таке бліде й лагідне, таїло непохитну рішучість витерпіти які завгодно муки, аби лише проторувати собі дорогу». (Жульєн Сорель).
4. «...незабаром закохалася в молодого гувернера. Через те кохання ...один з лакеїв зненавидів Жульєна». (Покоївка Еліза).
5. «Навіть після стількох років не могла звикнути до цих товстосумів, серед яких їй доводилося жити». «Якась вимушеність, навіть гнів порушували властивий їй вираз спокійної ясності, яка немов підносила її високо над звичайними життєвими інтересами й надавала їй небесним рисам стільки чарів». (Пані де Реналь).
6. «Він захоплено милувався її гарними оголеними руками, напівприкритими накинutoю наспіх шаллю. На свіжому ранковому повітрі, здавалося, що ще яскравіше палали її щоки, на яких після пережитих за ніч хвилювань грав гарячковий рум'янець». (Пані де Реналь).
7. «Розповіла пану Вально про любовні стосунки пані де Реналь і Жульєна». (Покоївка Еліза).
8. «Вирішив послати Жульєна на навчання в семінарію, подалі від Вер'єра». (Абат Шелан).
9. «Жульєн був надзвичайно вдячний ... за підтримку: «У вас я знайшов батька». (Абат Пірар).

10. «Будучи завжди в курсі всіх новин, він успішно грав на біржі. він купував будинки, ліси, але при цьому легко роздратовувався: переплачував сотні луїдорів і судився за сто франків». (Маркіз де ла Моль).
11. «Вона дотримується моди; плаття її зовсім спадає з плечей... Вона ще блідіше, ніж була до своєї подорожі...Яке безбарвне волосся, біляве, наче світиться наскрізь...Скільки пихи в її манері вітатися, у погляді!». (Матильда де ла Моль).
12. «... в їхній уяві щаслива людина – це насамперед та, що добре пообідала й має гарний одяг». (Семінаристи).

Тестові завдання

Справжнє ім'я Стендаля:

- а) Семюель Клеменс; б) Марі Анрі Бейль; в) Еріх Марія Ремарк.
2. Підзаголовком роману «Червоне і чорне» є:
а) «Хроніка XIX століття»; б) «Літопис XIX століття»; в) «Історія XIX століття».
3. До якого типу прози ми можемо віднести роман «Червоне і чорне»:
а) соціально-психологічної; б) реалістичної; в) романтичної.
4. Протистояння талановитої особистості суспільству – це:
а) тема; б) ідея; в) кульмінація роману.
5. Письменник відтворює провінційний побут Франції XIX століття, зображуючи містечко :
а) Безансон; б) Вер'єр; в) Марсель.
6. Ідейним натхненником, кумиром Жульєна Сореля був:
а) батько; б) абат Пірар; в) Наполеон.
7. Під час перебування у безансонській семінарії Жульєн прагне досягти успіху завдяки:
а) розуму; б) наполегливості; в) лицемірству.
8. Жульєна та Матильду об'єднує спільна риса:
а) відкритість; б) честолюбство; в) витримка.
9. У в'язниці Жульєн зрозумів, що по-справжньому кохав:
а) Матильду де Ла-Моль; б) Пані де Реналь; в) Елізу.
10. Що найбільше вразило Жульєна, коли він зайшов до зали суду:
а) багатолюдність; б) заплакані жіночі обличчя; в) суворість суддів.
11. Що зробила Матильда де Ла-Моль після смерті Жульєна:
а) померла з горя; б) пішла в монастир; в) власноруч поховала голову коханого.
12. Основний конфлікт роману розгортається між:
а) особистістю і суспільством; б) людиною і природою; в) батьками і дітьми.

Установіть епізод, у якому відбувається описана дія

«Сльози виступили в нього на очах – не так від болю, як від смутку, що пропала улюблена книжка». (Коли батько побив його).

«Жульєн прив'язав до грудей праву руку, удаючи, що звихнув її, перевертаючи ялинову колоду, і носив її в такому незручному положенні протягом двох місяців». (Як покарання для себе після вихвалення Наполеона перед священниками).

«Холодний, справедливий, байдужий, хоча й улюблений, бо його прибуття до певної міри розвіяло в домі нудьгу, - він був добрим вихователем.» (Гувернер у домі пана де Реналья).

« На думку ..., він завинив у найжахливішому гріху: мислив, міркував сам, замість того, щоб сліпо коритись авторитетові». (Безансон, духовна семінарія).

«Усі його розваги були, по суті, заходами самозахисту: він щодня вправлявся на стрільбищі, ...замість того, щоб сідати за книжку, як колись, біг у манеж і брав найноровистіших коней». (Початок кар'єри у маркіза де ла Моля).

«Вона розсердиться, зневажатиме мене, та що з того! Я поцілую її, поцілу. востаннє, а потім піду до себе й уб'ю себе...Перед смертю мої губи торкнуться її щоки».)Перша ніч з Матильдою).

«Надсилаю вам п'ятсот франків і прошу розподілити їх негласно, не називаючи мого імені, серед знедолених і бідних, яким і я був колись; Напевно Ви допомагаєте їм так само, як колись допомагали мені». (Лист Жульєна абатові Шелану із Страсбурга на піку слави).
«Усе загинуло, - писала Матильда, - приїздіть якнайшвидше, покиньте все, дезертируйте, якщо треба». (Лист Матильди після отримання листа від пані де Реналь).
«Обов'язок мій перед святою справою релігії та моралі примушує мене, пане, зробити надзвичайно тяжкий для мене вчинок.» (Лист пані де Реналь).
«Пролунали три удари дзвона; це добре відомий у французьких селах благовіст, що після різних інших ранкових передзвонів сповіщає про початок обідні. Жульєн увійшов...»(Жульєн у Вер'єрі, щоб застрелити пані де Реналь).
«Жульєн усвідомив, що насправді він кохав лише пані де Реналь, хоча й жалів Матильду де ла Моля, яку знеславив. Йому відкрилася правда про суспільство, у якому талановиті люди не можуть знайти свого місця». (Жульєн у в'язниці).
«Протягом двадцяти хвилин Жульєн говорив у такому тоні; він висловив усе, що накипіло в нього на душу...» (Остання промова на суді).

Установіть послідовність розташування частин у творі.

1. Провінційне містечко Вер'єр.
2. Пан мер і його дружина.
3. Анонімний лист.
4. Родина Сореля і його син Жульєн.
5. Фатальний постріл.
6. Велике місто Безансон.
7. Пані де Реналь і Жульєн.
8. Жульєн знову проникає у спальню пані де Реналь.
9. В'язниця.
10. Париж. Робота секретарем у маркіза де Ла-Моля.
11. Лист пані де Реналь.
12. Жульєн на військовій службі.

(Підказка: 1,2, 4, 7, 8, 3, 6, 10, 12, 11, 5, 9).

Напишіть есе на одну із запропонованих тем

1. Шлях від наполеонізму до злочину: внутрішня драма головного героя роману Стендаля «Червоне і чорне» Жульєна Сореля.
2. Над чим мене змусив задуматися жульєн Сорель?
3. Проблема молодшої людини у суспільстві за романом Стендаля «Червоне і чорне».
4. Шлях Жульєна Сореля – це шлях злету чи падіння?
5. Що залишилося у Жульєна Сореля від «природної людини».
6. Загибель Сореля – це безсмертя чи вічне забуття?
7. На прикладі назви роману Стендаля та української пісні «Два кольори» (Д. Павличко та О. Білаш) дослідіть, як у різних народів однаково сприймається символіка кольорів.

Літературний диктант

1. У якому місті починається дія роману «Червоне і чорне»? (У Вер'єрі).
2. Хто залишив Жульєнові у спадок книги та орден Почесного легіону? (Старий військовий лікар).
3. Хто був таємним кумиром Сореля? (Наполеон).
4. Хто такий Фуке? (Молодий лісоторговець, приятель Жульєна).
5. Чим були для пані де Реналь її почуття до Жульєна? (Справжнім першим коханням).
6. Коли пані де Реналь вперше охопили муки совісті за те, що вона зраджує чоловікові? (Коли захворів її молодший син, Станіслав Ксав'є).
7. Чому Еліза почала ненавидіти Жульєна? (Тому що Жульєн Сорель відмовився одружитися з нею).

8. З якою метою Жульєн їде до Безансона? (Учитися на священника).
9. Єдиний друг, якого Жульєн знайшов у семінарії? (Абат Пірар).
10. Що приваблювало знатну маркізу де Ла-Моль у простолюдинові Жульєні? (Тонкий розум, гордість).
11. Що стало причиною краху кар'єри Жульєна? (Лист пані де Реналь).
12. В останні дні життя Жульєн зрозумів, що насправді кохав тільки одну жінку. (Пані де Реналь).

Створюємо кімнату-музей Жульєна Сореля: які з названих предметів ви виберете як експонати?

Книги, свічка, портрет Наполеона, військовий мундир, ряса священника, костюм чорного, червоного чи синього кольорів, пасмо волосся, коштовний годинник, рубанок, Біблія, орден Почесного легіону, пістолет, рушниця, ручка-перо, лист, сімейний портрет, фотографія Матильди.

Робота в парах («Хто швидше»): на кожній парті два аркуші червоного й чорного кольорів і білі смужки з надрукованими символами цих кольорів. Хто швидше підбере усі символи.

Життя, кохання, відвага, пристрасть, вогонь, схід сонця, успіх, кров, військовий мундир, Наполеон, мрії, честолюбство, книги, дружба, потяг до подвигу.

Ніч, безодня, тасмниця, скорбота, протест, монархія, бездушність, черствість, егоїзм, користолюбство, траур, страта, лицемірство, сутана священника, гонитва за грішми, соціальна несправедливість.

Робота в групах

Сходинок кар'єри Жульєна Сореля: 5 груп – 5 сходинок (1. Жульєн Сорель – син теслі. 2. Будинок де Реналів. 3. Семінарія. 4. У родині маркіза де Ла-Моля. 5. Лист пані де Реналь).
Для кожної групи завдання: 1. Як розвивалися події в житті Жульєна на даному етапі.
2. Які зміни відбувалися в душі головного героя.

Приклад: Перша сходинка. Жульєн Сорель – син теслі.

Розвиток подій:

- Читає книги.
- Напам'ять знає все Святе Письмо.
- Зневага з боку родини.
- Мріє вирватися з Вер'єра.
- Марить військовою службою та ідеалізує Наполеона.
- Прагне вибитися в люди.
- Друзі : лікар, абат Шелан, Фуке.

Стан душі героя: розум, талант, феноменальна пам'ять, чистота душі, битва «природи» і «цивілізації», наполегливість.

Завдання до аналізу теми наполеонізму, сильної особистості у романі «Злочин і кара»

Бесіда з учнями.

1. Що приваблювало Раскольникова в постаті Наполеона?
2. Порівняймо захоплення Наполеоном Жульєна Сореля та Родіона Раскольникова.

Складання порівняльної таблиці

Грані особистості в її ставленні до наполеонізму	Жульєн Сорель	Родіон Раскольников
Риси характеру		
Мотиви поведінки		
Спосіб досягнення мети		
Ставлення до Наполеона в кінці твору		
Фінал		

Шпаргалка для вчителя

Грані особистості в її ставленні до наполеонізму	Жульєн Сорель	Родіон Раскольников
Риси характеру	Гостро відчуває низьке суспільне становище та матеріальну залежність. Талановитий, але надто зарозумілий	Пригнічений своєю бідністю, озлоблений проти світу убогства й несправедливості. Має хвору уяву.
Мотиви поведінки	Пробити собі дорогу у житті, зробити кар'єру.	Зробити багато добрих справ. Довести, що він – не «товар тремтяча»
Спосіб досягнення мети	Лицемірство, обман	Убивство
Ставлення до Наполеона в кінці твору	Наполеон лишається кумиром	Переосмислює своє колишнє захоплення ідеями наполеонізму
Фінал	Загибель	Духовне відродження на майбутнє

Робота в групах

Біблійні мотиви у романі «Злочин і кара»

I група

1. Чому Соня читала легенду про воскресіння Лазаря?
2. Чи зробив Раскольников висновки з почутого?
3. Що потрібно для духовного воскресіння людини?

II група.

1. Чому саме Соні Раскольников зізнається у злочині?
2. Що відповіла йому Соня?
3. У чому смисл її поради?

III група.

1. Чи можливе для Раскольникова прощення за Біблією?
2. Чи можна стверджувати, що Раскольников зробив крок до розуміння Соніного світосприйняття?
3. Чи дійсно в Біблії нам відкривається Істина? Чи вона в чомусь іншому?

Прочитай назву роману

Перестав букви у словах і склади назви романів Ф.Достоевського

Б С И І

«БІСИ»

О І Д Т І

«ІДИОТ»

Г А Ь В Р Ц Е

«ГРАВЕЦЬ»

Віднови назви творів Ф.М.Достоевського

- а) «... та скривджені» (*«Зневажені та скривджені»*)
«... з Мертвого дому» (*«Записки з Мертвого дому»*)
б) «... і кара» (*«Злочин і кара»*)
«... люди» (*«Бідні люди»*)
в) «...Карамазови» (*«Брати Карамазови»*)
«... з підпілля» (*«Записки з підпілля»*)

Роман «Злочин і кара» Ф.Достоевського

«Впізнай героя за його висловами»

1. «Я не тобі вклонився, я всьому стражданню людському вклонився»
(*Раскольников*)
2. «... Вигідніше брати дружину з убогості , щоб потім над нею, володарювати »
(*Лужин*)
3. «У розпусті є щось постійне, основане на природі...»
«... я нічиєю думкою особливо не цікавлюсь...»
(*Свидригайлов*)
4. «Вийшло-таки підло, але ви все ж таки не безнадійний негідник»
(*Порфирій Петрович*)
5. «Я себе убив, а не ту нікчемну стару»
(*Раскольников*)
6. «Бідність не порок, це істина. Знаю я, що й пияцтво не чеснота...Але убозтво, убозтво – порок-с!»
(*Мармеладов*)

Роман Ф.Достоевського «Злочин і кара»

(Завдання для роботи в групах)

I група

1. Схарактеризуйте фізичний і моральний стан Раскольникового після вбивства.
2. Чи має рацію Свидригайлов, стверджуючи, що вони з Раскольниковим «одного поля ягоди»? Чому автор приводить Свидригайлова до самогубства, а Расколькового до покаяння?
3. Яку нову життєву програму накреслили собі Соня і Раскольников на майбутнє?

II група

1. Визначіть основні етапи життя Соні Мармеладової.

Орієнтовні відповіді:

- смерть матері, життя з мачухою;
- невдалі спроби заробити гроші;
- отримання жовтого квитка;
- смерть батька;
- знайомство з Раскольниковим;
- смерть Катерини Іванівни;
- до Сибіру за каторжанином.

III група

1. Що спільного в поглядах Свидригайлова і Расколькового на злочин і моральність. Чим герої відрізняються?
2. Які два світи, дві ідеї, дві правди протиставлені в образах Соні і Расколькового? Порівняйте їх.
3. Чи вірите ви у воскресіння душі Расколькового? Чому?

IV група

1. Яка подія стала поштовхом до морального відродження Расколькового?
2. Чому Раскольников так ненавидить Лужина?
3. У чому, на ваш погляд, сутність трагічної помилки Расколькового, який вирішив, що в ім'я справедливості можна вбивати.

Напишіть твір на одну з тем:

1. Люди. Яким немає куди йти ...

(Доля «маленьких людей» на сторінках роману «Злочин і кара»)

2. Злочинець чи борець з соціальною несправедливістю?

(образ Расколькового)

3. Крах ідеї Расколькового.
4. «Слід прийняти страждання».
5. Раскольников та його «двійники».
6. Їх воскресила любов

(за романом «Злочин і кара»)

Тести за творчістю Ф.М.Достоевського

Достоевський народився у:

- а) Петербурзі;
 - б) Москві;
 - в) Воронежі.
2. Образ Соні Мармеладової символізує:
- а) гордість;
 - б) аморальність;
 - в) християнське смирення.
3. Події роману «Злочин і кара» відбуваються:
- а) у Москві;
 - б) у Петербурзі;
 - в) у провінційному містечку.
4. Уперше читач дізнається про Соню з:
- а) розповіді її батька;
 - б) від Раскольника;
 - в) Лужина.
5. Убивством старої лихварки Раскольников хоче довести, що:
- а) він має право на збагачення;
 - б) він належить до розряду, що «право мають»;
 - в) в Росії немає законності.
6. Раскольников зізнається у вбивстві:
- а) матері;
 - б) Соні Мармеладової;
 - в) Разуміхіну.
7. Яку біблійну притчу читала Соня Раскольникову?

- а) притчу про сіяча;
- б) притчу про блудного сина;
- в) притчу про воскресіння Лазаря.

8. Хто підштовхує, надихає Раскольника на шлях покаєння.

- а) Свидригайлов;
- б) Соня;
- в) Разуміхін.

9. Кому з героїв роману належать слова: «Ми разом прокляті, разом і підемо».

- а) Лужину;
- б) Разуміхіну;
- в) Раскольникову.

10. Достоевський був заарештований за:

- а) членство у політичній організації Петрошевського;
- б) публікацію роману «Бідні люди»;
- в) розповсюдження політичних листівок.

11. Хто в романі є символом християнського добра, милосердя, любові.

- а) Лужин;
- б) Свидригайлов;
- в) Соня.

12. Дуня, сестра Раскольника стала дружиною:

- а) Петра Лужина;
- б) Разумахіна;
- в) Свидригайлова.

Відповіді: 1-б, 2-в, 3-б, 4-а, 5-б, 6-б, 7-в, 8-б, 9-в, 10-а, 11-в, 12-б

Ф.Достоевський. Біографія

Літературна гра «Про що говорять дати»

30 жовтня 1821 року...	(дата народження Ф.Достоевського)
1833-1837рр...	(навчання в приватних пансіонах)
травень 1837р....	(переїзд до Петербурга)
1838р. ...	(вступив до Петербурзького військово-інженерного училища)
1843р. ...	(закінчив училище)
1846р. ...	(надрукований в альманасу «Петербурзький вісник»)
1847р. ...	(гурток Петрашевського)
1848р. ...	(арешт і засудження до страти)
1850-1854рр.. ...	(роки каторги в Омському острозі)

1854 – 1856 рр...	(військова служба рядовим Семипалатинську)
1859р....	(повернення до Петербурга)
1861р. ...	(перший роман, написаний після каторги «зневажені та скривджені»)
1861-1862рр.....	(нарис «Записки» із Мертвого дому)
1866р....	(роман «Злочин і кара»)
1869р....	(роман «Ідіот»)
1872р....	(роман «Біси»)
1879-1880рр....	(останній роман письменника «Брати Карамазови»)
28 січня 1881р. ...	(Достоевський помер)

I. Літературний диктант (1 питання - 1 бал).

1. Де відбувається дія роману «Злочин і кара»? У яку пору року розпочинається оповідь? (У Петербурзі. Початок липня).
2. Скільки часу фантазує Раскольников, намірюючись на вбивство? (Місяць).
3. Раскольников полічив кроки від воріт свого будинку до квартири лихварки. Коли він це зробив? («Коли вже дуже дійняли його мрії»).
4. Кому з персонажів роману належать слова: «За одне життя – тисячі життів, врятованих від гниття і розладу. Одна смерть і сто життів натомість – та тут же арифметика!» (Студентові з трактиру).
5. Яку деталь, необхідну для скоєння злочину, продумав Раскольников ще за два тижні до вбивства? (Зробити петлю для сокири).
6. Раскольников віддав лихварці під заставу старого срібного годинника. Чи це була єдина мета його візиту до Альони Іванівни? Що ще він мав на меті? (Спроба «остаточно оглянути місце»).
7. Коли вперше після скоєного злочину Раскольников йшов, «охоплений якимсь новим, неосяжним почуттям раптом пізнаного повного і радісного життя?» (Коли віддав Катерині Іванівні 20 карбованців на похорони Мармеладова).
8. Що було предметом дослідження в статті Раскольникова, надрукованій у «Періодичному слові»? (Раскольников розглядав психологічний стан злочинця протягом усього ходу злочину).
9. У чому, на думку Разуміхіна, полягає головна думка статті Раскольникова? Зачитайте. («...головна думка...статті...це призначання крові з дозволу сумління...»)
10. Раскольников зізнається Соні у скоєному злочині, і вона, намагаючись зрозуміти, що Родіон – убивця, знаходить причину його вчинку. Яку саме? («Ти був голодний! Ти...щоб матері допомогти? Так?»)
11. У тюрмі, в середовищі каторжників для Раскольникова залишалися «нерозв'язаними» два питання. Які саме? (1. Чому його, Раскольникова, всі не тільки не любили й уникали, й ненавиділи? 2 «Чому всі вони так полюбили Соню?»).
12. Де мешкає Раскольников? (Його житло – це, комірчина, шафа...)

ПЕРЕХІД ДО МОДЕРНІЗМУ. ВЗАЄМОДІЯ СИМВОЛІЗМУ Й ІМПРЕСІОНІЗМУ В ЛІРИЦІ

Життя і творчість Шарля Бодлера

Кошик запитань

1. Що таке декаданс?
2. Риси декадентського героя (відчуженість у світі, втрата ідеалу і віри в майбутнє)
3. Основні мотиви письменників- декадентів (сум, відчай, песимізм, розчарування, підкреслена хворобливість, згасання життя)
4. Філософські засади модернізму заклали... (А. Шопенгауер, Ф. Ніцше, А. Бергсон, З. Фрейд)
5. Що таке модернізм? (Загальна назва нових літературно- мистецьких течій ХХ ст. нереалістичного спрямування).
6. Назвіть етапи модернізму (ранній, зрілий)
7. На ранньому етапі розвивалися напрями... (імпресіонізм, символізм, неоромантизм)
8. Найприродніше зобразити зовнішній світ, витончено передати свої миттєві враження, настрої- головне завдання... (імпресіоністів).
9. Течія модернізму, в якій замість художнього образу використовується художній символ, це ... (символізм).
10. Вони... продовжували традиції романтизму, прагнули до одухотворення дійсності, створення образу сильної особистості, яка здатна змінювати світ (неоромантики).
11. Назвіть представників модернізму в різних видах мистецтва (живопис-П. Пікассо, література- Гійом Аполлінер, Р. М. Рільке, Дж. Джойс, М. Пруст, музика- М. Равель, І. Стравінський, скульптура- О. Роден).
12. Назвіть представників імпресіонізму у живописі та музиці(живопис- Клод Моне,Едгар Дега, музика- К. Дебюссі, М. Равель).

Шарль Бодлер. Біографія.

Доповніть речення

1. Шарль Бодлер народився в... (*Парижі*).
2. Коли народився Шарль, його батькові було ... (*62 роки*).
3. Його виховував вітчим- офіцер французької армії (ім'я) ... (*Жан Онік*).
4. Нова сім'я Бодлера переїхала в ... (*Ліон*).
5. Після повернення в Париж, письменник продовжив навчання у Ліцеї ...(*Людовіка Великого*).
6. У Парижі був написаний перший вірш ... («*Несумісність*»).
7. Щоб врятувати сина від паризької богемії, батьки відправили у ... (*морську подорож*).
8. Бодлер бере активну участь у політичних подіях Франції ... (*Революція 1848р.*).
9. Поява цієї збірки викликала гучний скандал ... («*Квіти зла*»).
10. За «образу суспільної моралі» тираж збірки було ... (*арештовано*).
11. Параліч мови згодом і серцевий напад спричинили ... (*смерть поета*).
12. Шарля Бодлера поховали у ... (*Парижі*).

Тестові завдання за творчістю Шарля Бодлера

1. Шарля Бодлера вважають зачинателем:
А) романтизму; В) реалізму;
Б) символізму; Г) імпресіоналізму.
2. Твори Шарля Бодлера:
А) «П'яний корабель», «Відчуття», «Голосівки»;
Б) «Альбатрос», «Гімн Красі», «Відповідності»;
В) «Міст Мірабо», «Лорелея»;
Г) «Так тихо серце плаче», «Поетичне мистецтво»
3. У 1857 р. книгу Ш. Бодлера «Квіти зла» було засуджено за:
А) натуралізм; В) аморальність й реалізм

- Б) символізм; Г) модернізм.
4. Ш. Бодлер займався перекладами творів:
 А) Е. По; В) Й. В. Гете;
 Б) Л. Толстого; Г) В. Шекспіра.
5. Скільки розділів входить у збірку «Квіти зла»?
 А) 5; В) 6;
 Б) 7; Г) 9.
6. Бодлер на початку своєї творчості належав до поетичного угруповання:
 А) «Парнас»; В) «Плеяда»;
 Б) «Озерна школа»; Г) «Олімп».
7. Який розділ розпочинає збірку «Квіти зла»?
 А) «Вино»; В) «Сплін та ідеал»;
 Б) «Смерть»; Г) «Паризькі картини».
8. Образом – символом митця в поезії Бодлера є птах:
 А) голуб; В) фрегат;
 Б) чайка; Г) альбатрос.
9. Який розділ завершує збірку «Квіти зла»?
 А) «Сплін та ідеал»; В) «Вино»;
 Б) «Смерть»; Г) «Бунт».
10. Проблема «поет і юрба» порушено в поезії:
 А) «Вечорова гармонія»; В) «Альбатрос»;
 Б) «Гімн красі»; Г) «Відповідності».
11. Майже в усіх віршах збірки «Квіти зла» протиставляються:
 А) кохання і ненависть; В) добро і зло;
 Б) природа і наука; Г) сила і розум.
12. Утіленням поетичного кредо Бодлера є поезія:
 А) «Гімн красі»;
 Б) «Відповідності»;
 В) «Альбатрос»;
 Г) «Зосередження».
- Відповідь:** 1-Б, 2- Б, 3- В, 4- А, 5- В, 6- А, 7- В, 8- Г, 9- Б, 10- В, 11- В, 12- Б.

Робота в групах

I група. Вірш «Альбатрос»

1. Як у вірші поєднуються романтизм і модернізм?
2. Які два світи протиставляються один одному у вірші?
3. Охарактеризуйте образ ліричного героя.
4. Символом чого у вірші є альбатрос.
5. Який художній прийом використовує автор (протиставлення).

II група. Вірш «Вечорова гармонія»

1. Про що розповідається у цьому вірші?
2. Назвіть основний мотив вірша.
3. Знайдіть у тексті (підтексті) вірша аргументи, що пояснюють сенс назви твору
4. Охарактеризуйте настрої, почуття і думки ліричного героя.
5. Назвіть кольори і звуки, які відтворює поет (намалюйте словесну картину вечірньої природи).

III група. Вірш «Відповідності»

1. У якій формі написаний вірш? (сонет)
2. Про що цей твір?
3. Як би ви зобразили «храм» Природи, які кольори б ви використали?
4. Як передаються у творі взаємини людини і природи?
5. Як розкривається у цій поезії ідея «відповідностей»?

Завдання до тексту вірша «Альбатрос»

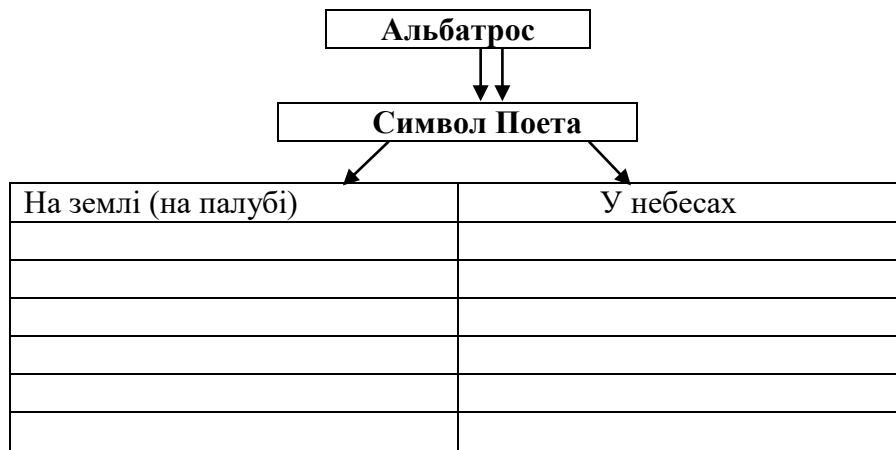
1. Образи – символи у вірші «Альбатрос»

Встановіть відповідність між образом та символом

1. море	А) поет
2. небо	Б) життя
3. альбатрос	В) творча воля митця
4. крила альбатроса	Г) суспільство
5. палуба	Д) дар, талант
6. матроси	Е) клітка для птаха

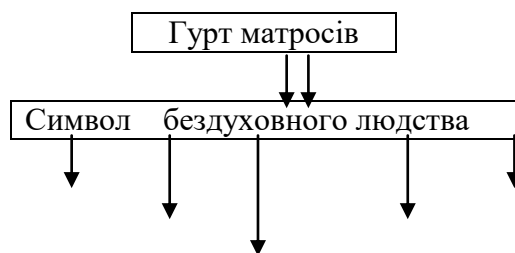
Відповіді: 1 –Б; 2 – В; 3 –А; 4 –Д; 5 –Е; 6 –Г.

2.Вправа «Знайди приховані фрази».(Заповніть таблицю, використовуючи фрази з довідки)

Довідка: **На землі:** «вигнаний з небес», «незграба німецький», «як інвалід», «хода його смішна», «волочаться... великі білі крила». **У небесах:** «владика», «король блакиті», «прекрасний в небесах», «володар гроз та грому», «жадає висоти», «крилатий велетень».

3. Вправа «Гронування»

Підказка: безжалісні, жорстокі, духовно пусті, бездушні, відбирають свободу.

Встановіть відповідності між поетичними фрагментами та їх авторами:

1. Рембо	А «Природа- храм живий, де символів ліси спостерігають нас і наші всі маршрути»
2. Бодлер	Б «Так музики ж всякчас і знов!
3. Верлен	В «А чорне, біле Е, червонеІ, зелене У, синє О – про вас нині б розповідь»
	Г «Себе я оспівую - просту, окрему особу, проте вживаю слово «Демократичність».

Відповідь: 1-В, 2- А, 3- Б.

Встановіть відповідність між назвами віршів та їх авторами:

1 Поль Верлен	А «Альбатрос»
2 Шарль Бодлер	Б «Голосівки»
3 Артюр Рембо	В «Поетичне мистецтво»
	Г «О, Капітане!»

Відповідь: 1- В, 2- А, 3- Б.

ДРАМАТУРГІЯ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.

Створіть асоціативний портрет Метерлінка

Наприклад:

- М** – митець, містик у сприйнятті світу
- Е** – ерудит
- Т** – талант, творець
- Е** – ентузіаст
- Р** – реформатор
- Л** – лауреат Нобелівської премії
- І** – інтелектуал, ініціатор
- Н** – новатор
- К** – креативний, красу життя утверджує у творах

Реставруйте текст

Моріс Метерлінк у 1885 році закінчив ... факультет Гентського університету. Однак його вабила Розпочав свою творчість як ... , але справжнім покликанням юнака стала Творчий шлях Метерлінка пройшов від ... до У ... «Синій птах» за допомогою засобів ... митець утілює ідею людського

Слова для довідок: щастя, «театр мовчання», література, драма-феєрія, поет, юридичний, драматургія, «театр надії», символізм.

Тест

♦ Знайдіть правильну відповідь.

1. Чому Тільтіль вважає, що Коляда нам цього року нічого не принесе?

- а) матуся, не змогла піти за нею в місто
- б) вонни не встигли прикрасити ялинку
- в) діти погано поводитися в минулому році
- г) вони переїхали в село

2. Який птах живе у дідуся з бабусяю в Країні Спогадів?

- а) голуб
- б) канарейка
- в) дрізд
- г) соловейко

3. Старий Час каже, що йому потрібна чесна людина в якості...

- а) свого майбутнього наступника
- б) надзвичайного рідкісного явища
- в) зразка для наслідування

г) вірного помічника

4. Як потрапляють на Землю діти з Царства Майбутнього

- а) спускаються по місячному світлу
- б) на крилах синіх птахів
- в) на падаючих зірках

г) на вітрильному кораблі

5. Чому Бериліона не захотіла забрати птаха Тільтіля?

- а) він занадто голосно співає
- б) він некрасива
- в) він недостатньо синій

г) Бериліона злякалася цього птаха

6. Яка головна риса Старого Часу?

- а) незговірливість
- б) терплячість

в) забудькуватість

г) ввічливість

7. Як пес називає Тільтіля?

а) мій маленький повелитель

б) мій найкращий друг

в) мій король

г) моє маленьке божество

8. Одноока старенька з гачкуватим носом, горбата і кульгава. Відразу видно, що це...

а) фея

б) відьма

в) Баба Яга

г) королева злих сил

9. Чому з усіма предметами відбулася раптова зміна?

а) Бериліона змахнула чарівним веретеном

б) Тільтіль повернув чарівний Діамант

в) вони відбилися в Задзеркаллі

г) настала ніч Різдва

10. Що спочатку побачили діти в Країні Спогадів?

а) книгу

б) старий капелюх

в) дуб

г) покинутий замок

11. В який день прийде до Тільтіля і Метіль їх майбутній брат

а) на Різдво

б) у Великодню неділю

в) в день народження Мігіль

г) у Вербну неділю

12. У феї Бериліони дуже хвора внучка. Що з нею?

а) вона хоче бути щасливою

б) вона всім заздрить

в) вона не може прокинутись

г) вона ні з ким не дружить

13. Назвіть професію батька Тільтіля

а) пекар

б) птахолов

в) мисливець

г) дроворуб

14. Палац Ночі уособлює собою...

а) сили зла

б) минуле

в) нездійснені бажання

г) сновидіння

15. У Чарівних Садах мешкають...

а) чарівні птахи

б) мрії

в) Фантазія і Натхнення

г) Радості і Блаженства

16. Звідки з'явилася перед дітьми Душа Світу?

а) з лампи

б) з каміна

в) з відкритого вікна

г) з палаючого вогнища

17. Де очікують діти, яким належить народитися?

а) в Чарівному Лісі

б) в Блакитному Саду

в) в Країні Спогадів

г) в Блакитному Палаці

18. Тільтіль вважає, що головна відмінність тістечок від хліба в тому, що...

а) тістечка шкідливі для дітей

б) від тістечок болять зуби

в) тістечок багато не дають

г) діти сваряться через тістечка

19. Твір М. Метерлінка «Синій птах» - це:

а) казка

б) драма

в) казка-феєрія

г) трагедія

20. Синій птах у творі Метерлінка - це:

- а) символ щастя
- б) символ любові
- в) символ благодаті
- г) символ дружби

21. Як потрапляють на Землю діти з Царства Майбутнього?

- а) на крилах синіх птахів
- б) на зорях, що падають
- в) Чумацьким шляхом
- г) на руках Бериліони

22. Про моральний обов'язок перед тими, хто пішов з життя, діти дізнаються у:

- а) Палаці Ночі

- б) Лісі
- в) Країні Спогадів
- г) Блакитному Саду

23. Де діти знайшли свого Синього Птаха?

- а) у себе вдома
- б) у Лісі
- в) у Країні Спогадів
- г) у Блакитному Саду

24. Царство Майбутнього – це...

- а) сновидіння
- б) гімн людині
- в) мрії
- г) щось недосяжне.

Ключ: 1а, 2в, 3б, 4г, 5в, 6а, 7г, 8а, 9б, 10в, 11г, 12а, 13г, 14а, 15г, 16а, 17г, 18в, 19а, 20а, 21а, 22в, 23а, 24б

Продовж речення

1. Саме Тільтіль і Мітіль повинні знайти Синього Птаха, тому що... (тільки діти є щирими, безпосередніми, добрими, вони чисті та безгрішні).
2. Їм потрібен птах для того, щоб... (допомогти хворій дівчинці).
3. Дівчинка захворіла, бо... (хоче бути щасливою).
4. Синій птах символізує собою... (людське щастя).
5. Птах має бути саме синій, бо... (синій - колір життя).
6. Саме птаха повинні знайти діти тому, що... (птаха, як і щастя, неймовірно важко піймати і ще важче втримати).
7. В п'есі є образи-символи Синій Птах, Пес ... (Кішка, Хліб, Вогонь, Душа Світла).
8. Діти потрапляють у такі часові простори... (у минуле, майбутнє, теперішнє).
9. Слова: "Потрібно бути сміливими, потрібно уміти бачити і те, що не лежить на поверхні" належать (Бериліоні)
10. Діти побачили насамперед... (душі предметів) за допомогою... (чарівної зеленої шапочки з чудовим діамантом).
11. Герої казки бояться, що людина знайде Синього Птаха, бо тоді... (вони втратять власну незалежність).
12. Капелюшок потрібен, щоб... (прозріти, побачити приховану істину. Людство осліпло і не помічає багато чого навколо себе).

Літературний диктант за змістом прочитаного.

1. Хто з дітей мав птаха? (Тільтіль)
2. Де знаходився той птах? (У клітці)
3. Чому Феї не підійшов птах? (Не достатньо блакитний)
4. Як називалася Фея? (Бериліона)
5. Кого нагадувала Фея дітям? (Сусідку)
6. Чого не було у дітей для подорожі? (Черевиків)
7. Де діти мають зустріти своїх померлих родичів? (У Країні Спомину)
8. Що ховається за зачиненими дверима у Палаці Ночі? (Хвороби, Примари, Страхіття, Темні Духи)
9. Що відбувається у Чарівному Лісі, куди потрапили Тільтіль і Метіль? (Все оживає)
10. Де очікують діти, яким належить народитися? (Блакитному Палаці)

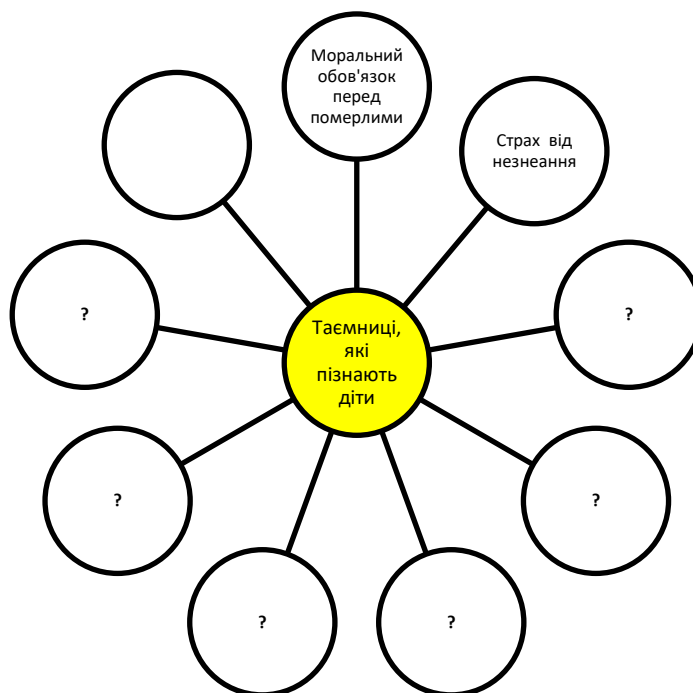
11. Де діти дізнаються про те, що кожна людина має свою ціль в житті? (у Садах Блаженств)
12. Який художній прийом використовує автор для пошуку героями щастя? (Подорожі)

Встановіть відповідності між образами п'єси та їх символічним значенням

1. Пес	слабкодухість, боягузтво
2. Кішка	мрії, бажання людини
3. Хліб	бездумна відчайдушність.
4. Вогонь	втілення улесливості, підступності
5. Душа Світла	людське щастя
6. Блаженства	втілення відданості, самопожертви
7. Синій птах	символ пізнання нового

(Пес - втілення відданості, самопожертви. Кішка - втілення улесливості, підступності. Хліб - слабкодухість, боягузтво. Вогонь - бездумна відчайдушність. Душа Світла - символ пізнання нового. Блаженства – мрії, бажання людини. Синій птах – людське щастя.)

Створити асоціативний куш

Примірні записи. Ніхто не має права завадити людині пізнати те, що зачинене за дверима; людина сильна; життя вічне і безперервне; пізнати Блаженства - означає пізнати самого себе; треба мати силу волі; переборювати в собі слабкість; бути цілеспрямованим, непохитним у досягненні мети; не піддаватися спокусі; можливості людини безмежні; людина зуміє розкрити таємниці природи; людина здатна зробити життя щасливим; процес пізнання – нескінченний; істина не може бути пізнана раз і назавжди; щастя – поруч; щастя – у нас самих; щастя – наша внутрішня гармонія.

СУЧАСНА ЛІТЕРАТУРА В ЮНАЦЬКОМУ ЧИТАННІ

Йоанна Ягелло «Кава з кардамоном»

Тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді

I варіант

- Ім'я головної героїні роману «Кава з кардамоном»:
 - Наталія;
 - Катажина;
 - Корнелія;
 - Хеліна.**
- Чим поснідав братик Лінки перед тим, як йти в садочок?
 - бутербродами;
 - гірчицею;**
 - кашею;
 - йогуртом.
- Як звали нового класного керівника Лінки?
 - ЯцекШрон;**
 - Влодек Печериця;
 - Адам Нейрон;
 - КазимежРобуш
- Яку плату хотів отримати Мацек за професійні фотографії, які він зробив для Лінки?
 - 200 злотих;
 - інтимну близькість;**
 - побачення у кафе;
 - поцілунок.
- Назва кави з кардамоном, яку Андріан замовив для Лінки у кафе:
 - «Медова пристрасть»;**
 - «Шоколадка заборона»;
 - «Малинова спокуса»;
 - «Горіхова сонливість».
- Яка неприємність сталась із Лінкою та Андріаном під час роботи на плантації?
 - Андріан поранив ногу лопатою і не міг вести авто;
 - Лінка загубила ключі від машини;**
 - Лінку вкусила змія;
 - зłodії викрали автомобіль.
- Який подарунок привіз Андріан Лінці із запискою «Щоб одна із них стояла у тебе вдома. Дякую за чудовий день!»?
 - фарфорова фігура;
 - шафа, яку вони склали разом;
 - ялинка у горщику;**
 - сувенірна чашка для кави.
- Куди насправді їздила мама Лінки?
 - у відрядження по роботі;
 - купувати подарунки родині;

в) на заробітки;

г) **на реабілітацію в психіатричну лікарню.**

9. Який подарунок на Різдво отримала Лінка від вітчима?

а) **цифрова зеркала;**

б) гель для проблемної шкіри;

в) новий телефон;

г) планшет.

10. З ким Лінка пішла на новорічну вечірку до однокласника?

а) з Наталею;

б) з Андріаном;

в) сама;

г) **з Касею.**

11. Яке хоббі було у Лінки?

а) **фотографування;**

б) моделінг;

в) танці;

г) вокал.

12. Ким виявилась Каська для Лінки?

а) далекою родичкою;

б) тіткою;

в) **сестрою;**

г) ніким.

II варіант

1. Як звали братика головної героїні роману «Кава з кардамоном»?

а) Андріан;

б) **Казимеж;**

в) Влодек;

г) Мацек.

2. Жанр португальської музики, диск із якою подарувала Наталія Лінці:

а) фламенко;

б) **фадо;**

в) болеро;

г) кереми.

3. Куди мріяла вступити Лінка після закінчення гімназії:

а) сподівалась на будь-який ліцей;

б) інститут в Англії;

в) **приватний мистецький ліцей;**

г) школу фотографії.

4. З якою метою Лінка пішла на кастинг в модельну агенцію?

а) **за компанію з Наталею;**

б) щоб знятись в рекламі шампуню;

в) мріяла про кар'єру моделі;

- г) щоб зробити професійне портфоліо.
5. Який заробіток запропонував Андріан Лінці перед Різдвяними святами?
- а) фотографувати для газети;
 б) **викопувати і саджати ялинки;**
 в) пекти і продавати пряники;
 г) попрацювати аніматором.
6. За слів бабці Стефи що сталося із дитиною, про яку Лінка дізналась із старих фотографій?
- а) народилась мертвою;
 б) **померла через кілька днів після народження;**
 в) мама не була вагітною, просто потовстіла;
 г) мама залишила дитину в притулку.
7. Що сталося із батьком Лінки?
- а) покинув їх із мамою;
 б) помер від інфаркту;
 в) пропав безвісти;
 г) **загинув в автокатастрофі.**
8. Що подарувала Лінка мамі на Різдво?
- а) парфуми;
 б) косметику;
 в) **шкатулку для коштовностей;**
 г) відреставровану стару фотографію.
9. Яка картина у домі Андріана справила на Лінку незабутнє враження?
- а) **її незакінчений портрет;**
 б) картина за її фотографією;
 в) сімейне фото;
 г) велика бібліотека.
10. З якою хворою народилась подруга Лінки Каська?
- а) **ДЦП;**
 б) вада серця;
 в) кардіоміопатія;
 г) жовтуха.
11. Яка домашня тварина жила у домі Лінки?
- а) кіт Кактус;
 б) **пес Фікус;**
 в) папужка Полі;
 г) хом'як Роні.
12. Як звали хлопця Лінки, з яким вона познайомилась у мистецькому таборі?
- а) Андріан;
 б) Мацек;
 в) Адам;
 г) **Конрад.**

Установіть відповідність між цитатою з твору та героєм роману «Кава з кардамоном».

I варіант

1. <i>«Як же я тобі заздрю! Щодня пляж та й пляж, і більше нічого. У мами була депресія, бо тато обіцявся приїхати, але постійно змінював плани. Її вже зранку боліла голова, і вона навіть чути не хотіла про якісь там екскурсії. Цілими днями лежала під парасолем і дивилася на море, а вечори проводила, втупившись у телевизор, хоча португальською ні в зуб ногою. А коли батько нарешті з'явився, за три дні до нашого від'їзду до Польщі, вони просто зникли й залишили мене саму в цьому великому будинку. Та ще й Лео не приїхав.»</i>	А.Лінка
2. <i>«Дівчина з косами, мов птахи? Якщо ти думаєш про кар'єру, тобі знадобиться професійна фотосесія. Узагалі-то це недешева річ... Навіть дуже. Але може, ми щось придумаємо? Що скажеш? Завтра я виїжджаю з Варшави й до кінця тижня мене не буде. Може, наступного вівторка, скажімо, об одинадцятій? Підходить?»</i>	Б. Каська
3. <i>«Оцю дівчинку я дуже любила, Вероніку. Але її вдовчерила якась родина, і вона виїхала до Франції. Це було давно, нам було, може, років по десять, ми дуже з нею здружилися. Розумієш, у дитячому будинку це найстрашніше: буває, що подружишся з ким-небудь, а він просто зникає із твого життя...»</i>	В. Наталія
4. <i>«Не бачила, бо була занадто зайнята. Ти ж знаєш, що я постійно фоткаю. Я робила знімки Норбертових інтер'єрів. Хотіла перевірити свою нову дзеркалку. А ви мені потрапили в кадр. Я встигла швидко сховати фотоапарат, бо не хотіла, щоб виздогадалися..»</i>	Г.Мацек

II Варіант

1. <i>«Відколи я пригадую, вона постійно погано себе почувала. Завжди їй на все бракувало сил. Але вона багато працювала, як і тато. А</i>	А. бабця Стефа
--	----------------

<i>після роботи була втомлена. Зі мною ходила бабуся, але ж це не те саме. Потім мама втратила роботу. Це сталося п'ять років тому.»</i>	
<i>2. «Це не було самогубство! Не міг він цього зробити, чуєш?! Крім того, він так був накачаний героїном, що не міг би навіть підняти тієї рушниці!»</i>	Б. Конрад
<i>3. «Так отож. Дружили. А ти взагалі розумієш, що таке дружба? Розумієш, що я відчувала? Ти раптом перестала мене помічати, у тебе з'явилися інші справи, я почувалася, ніби мене викинули на смітник. Неважливо, як довго ми дружили, з'явився хтось новий, хто краще тобі пасував, і що? І кінець дружбі. Гівно це, а не дружба, зрозуміла?»</i>	В. Андріан
<i>4. «Померла та й годі. Прожила лише кілька днів. Дитя мало ваду серця, жодних шансів вижити.»</i>	Г. Наталія

Літературний диктант

1. Який період охоплено в романі «Кава з кардамоном»? (10 місяців)
2. Хто допомагав Лінці після того, як мама поїхала у відрядження? (бабця Стефа)
3. Куди поділась класна керівницка ЛінкиСавецька? (поїхала до дочки у Лондон)
4. Що сталося із мамою Андріана? (інфаркт)
5. Хто такий Мацек? (фотограф із модельної агенції)
6. Чому учні Лінчиного класу називали вчительку фізики Райдугою? (через яскравий, різнокольоровий одяг)
7. Як звали хлопця, який став «яблуком розбрату» між Наталією і Каською? (Міхал)
8. Яка історія, розказана хазяйкою пуделя, наштовхнула Лінку на роздуми про кохання та про вартість життя? (про самогубство студентки, яку кинув хлопець)
9. Як звали дитину, чиї дані Андріан знайшов у реєстрі лікарні, де народжувала мама Лінки? (Катажина Печериця)
10. Чому мама Лінки віддала дитину в притулок? (смерть батька, фінансові труднощі, хвороба дитини, депресія)
11. Куди мав поїхати Андріан після закінчення навчання у спеціалізованому ліцеї? (до тітки в Англію).
12. Який подарунок отримала Лінка від Андріана на день народження? (портрет)

Літературна гра «Впізнай героя»

1. «Кожного, хто запізнювався, ... закидала зливою фраз, які могли видаватися кумедними, якби не те, що густо наквацянні помадою губи ... рухалися дедалі швидше, бюст хвилювався, а голос злітав усе вище, так, що здавалося, ніби ... за мить лусне або кинеться на свою жертву й поглине її з кістками. Словом, це була справжня потвора». (класна керівницка ЛінкиСавецька)
2. «Широкоплечий здоровило з кулаками, мов добрячі буханці, який щодня ходив «качатися» до поблизького тренажерного залу «Зевс», явно не належав до улюбленців дівчат.» (однокласник ЛінкиТрембаль)
3. «Світловолосий хлопець у червоній сорочці й вельветовому піджаку. У руках тримав великого кошика із фруктами.» (Андріан)
4. «Вона грала в шкільному театрі, була солісткою хору, на додачу брала участь у всіх фізико-математичних олімпіадах. Та ще й очолювала шкільне самоврядування. У неї було світле пряме волосся із проділом посередині, невинні блакитні очі, ніжно-рожева шкіра й крихітний носик. Уся школа її добре знала, а в класі ... просто-таки ненавиділи.» (однокласниця Лінки Анжеліка Гембська)
5. «У нього були неймовірно блакитні очі, Лінка ніколи в житті таких не бачила. Біля їх кутиків ховалися зморщечки від сміху. Засмаглий ніс.» (фотограф Мацек)
6. «... був симпатичним, проте мав одну ваду: викладав математику, яку Халіна не розуміла ні в зуб. Він міг метушитися й витанцьовувати на тлі білих цифр, проте суті це не змінювало: математика була жаклива.» (Леон-кілер, вчитель математики)

7. «... був спокійний і зовсім не нервував, на противагу мамі, яку будь-яка дрібниця виводила з рівноваги. Любив кататися на човні, грати в скребл, обожнював китайську кухню. Вони легко знаходили спільну мову, проте останнім часом Лінкарідко його бачила. Таке враження, що він оселився на роботі й лише зрідка їх навідував.» (вітчим Адам)
8. «Вона народила сина зовсім молодою й досі поводитися, як дівчисько, бігала по крамницях і перукарнях, на танці, не готувала, зате харчувалася фастфудом, а на додачу розлучилася з чоловіком і щоразу приводила додому свого нового «друга». Ніхто не знав, де вона знайомилася зі своїми «друзями», може, на танцювальних вечорах для самотніх, проте їхнє розмаїття вражало.» (бабця Ружа)
9. «Виглядала вона, як завжди, приголомшливо: на ній була блузка з індійським візерунком, чорні легінси, а на ногах — туфлі на підборах. У вухах погойдувалися золоті кільця. ... могла би сміливо позмагатися із зірками Боллівуду.» (Наталія)
10. «Лінці здавалося, що ... якимось постаріла. Важко було сказати, що насправді сталося, бо власне, у ... не додалося зморшок, а волосся вона давно фарбувала в каштановий колір, тож навіть якщо в неї з'явилось сиве волосся, ніхто, крім неї самої, про це не здогадувався. Йшлося про інше. На неї наче впала якась тінь, немовби над нею кружляло величезне чорне пташисько, а вона зіщулилася до розмірів свого власного страху. ... виглядала так, ніби постійно чогось боялася.» (мама Лінки)
11. «Зовнішність у неї була оманливою: крихітна голівка, причеплена до могутнього тілиська, справляла враження, що перед вами надзвичайно лагідне й добродушне створіння. Щось на зразок трав'яного динозавра. Своїм прізвиськом вона завдячувала широкій палітрі барв свого одягу. На уроці, присвяченому цьому атмосферному явищу, вона саме вирядилася в жовті колготки, сині чоботи на платформі й рожеву блузку з малюнком панди. (Райдуга, вчителька фізики)
12. «Маленькою вона мріяла, що колись прийде якась вродлива золотокоса пані в блакитній сукенці й з-поміж усіх дітей вибере саме її. Проте ніхто її не вибирав. Дитиною вона дуже хворіла, невідомо було, чи вона взагалі ходитиме. Тому ніхто не хотів її брати. А потім, коли стало зрозуміло, що з нею все гаразд, дівчинка була завелика. Скільки ж вона проплакала, що не матиме батьків.» (Каська).

Питання для Дискусії (Можна працювати в групах)

1. Як ви думаєте, який фільм чи серіал можна було б зняти за мотивами роману «Кава за кардамоном»? Знайдіть у творі риси детективу.
2. У чому Лінка вбачала причину розриву дружніх стосунків з Наталією? І що про це думала сама Наталя?
3. Любовні лінії у романі «Кава з кардамоном»
4. Спробуйте розтлумачити сни Лінки.

Творчий проект

«Але хлопець натискає на спуск. Лінка своїм волоссям, як завжди, заповнює півфотографії, регоче із чогось, наче віслючка, вишикірюючи білі зуби просто в об'єктив. Вона ще не передчуває, що для Адріана завжди перебуватиме в центрі кадру».

Пофантазуйте над тим, яке могло б бути продовження, як могло б скластися подальше життя героїв роману.

Рефлексії над проблемними питаннями роману «Кава з кардамоном»

1. Вічна проблема «батьки-діти». Чому мама не могла дати достатньо уваги, любові і тепла, яких так потребували її діти?
2. Відмова від дитини. Чи можна виправдати маму Лінки за цей вчинок?
3. Випадкові інтимні зустрічі (новорічна вечірка в домі Норберта). Чим це небезпечно?
4. Інтим як спосіб розрахунку. Проаналізуйте поведінку Мацека. Чи правильно вчинила Лінка?
5. Кохання – гармонічний симбіоз дружби, взаєморозуміння, взаємодопомоги, піклування про іншого. Стосунки між Адріаном та Лінкою. Чи є у них майбутнє?
6. Дружба між Наталею та Лінкою. Проаналізуйте поведінку Лінки стосовно Наталії.

Вправа «Чи уважний ти читач?»

(по 1 б. за кожну правильну відповідь)

1. Яке повне ім'я та прізвище головної героїні твору? (Халіна Барська).
2. Протягом якого часу описуються події в романі? (Протягом вересня-червня, тобто одного навчального року).
3. Хто такий Кай? (Молодший братик Лінки).
4. Як звали найближчу подругу Лінки? (Наталія).
5. Хто така Каська? (Новенька дівчина в класі).
6. Де познайомилась Лінка з фотографом Мацеком? (На кастингу).
7. Чим захоплювалась Лінка у вільний час? (Любила фотографувати).
8. Хто познайомив Лінку з Адріаном? (Наталія).
9. Де навчався Адріан? (У приватному мистецькому ліцеї).
10. Яку тасмноцю містило, випадково знайдене, родинне фото? (Що мама Лінки була вагітною вдруге).
11. Що розповіла бабуся Стефа про долю другої дитини? (Що дівчинка померла через ваду серця).
12. Хто допоміг Лінці в розслідуванні? (Адріан).
13. Про що довідалася Лінка з медичної картки мами? (Що дитина не померла, в неї був ДЦП).
14. Влучний вислів, який вживала Лінка у відповідальні моменти життя? (Немає ради, раз козі смерть).
15. Хто розповів Лінці про психічну хворобу мами? (Вітчим Адам).
16. Про яку несподіванку зі свого колишнього життя розповіла Лінці мама? (Що вона мріяла стати науковцем, навіть писала дисертацію).
17. Як загинув батько Лінки (В автомобільній аварії).
18. Які книги любила читати Лінка? (Детективи).
19. За яких обставин Лінка з Каєм опинились біля дитячого будинку? (Заблукали в чужому місті).
20. Завдяки чому мама впізнала в Касьці свою доньку? (Вона мала на плечі родиму пляму у вигляді сердечка).
21. Де згадується кава з кардамоном, що дала назву роману? (Лінка смакувала напоєм вперше у кав'ярні «Оксамит» з Адріаном, вдруге – на плантації ялинок з Адріанового термоса).

Вправа «Асоціативний куш»

Халіна Барська:

- ✓ 15-ти річна худорлява з розкішним кучерявим волоссям дівчинка;
- ✓ гімназистка-підліток;
- ✓ сучасна міська дівчина;
- ✓ мама та вітчим приділяють їй мало уваги, займаючись своїми справами;
- ✓ самостійна, доглядає за молодшим братиком, виконує хатні обов'язки;
- ✓ вихована, поважає рідних;
- ✓ найбільше спілкується з однолітками;
- ✓ має дивне ім'я, не дуже любить його;
- ✓ не розуміє поведінку та вчинки мами;
- ✓ любить фотографувати, читати детективи;
- ✓ бачить дивні сни;
- ✓ відчуває себе покинутою;
- ✓ хоче розгадати родинну тасмницю;
- ✓ рішуча, безстрашна в досягненні мети;
- ✓ вчиться дружити та кохати.

Вправа «Кластер».
Риси характеру Халіни:

- ✓ вихована;
- ✓ рішуча;
- ✓ допитлива;
- ✓ кмітлива;
- ✓ терпляча;
- ✓ цілеспрямована;
- ✓ відповідальна;
- ✓ самостійна;
- ✓ смілива;
- ✓ чуйна.

Вправа «Займи позицію»

Висловити власний погляд на проблему «батьки та діти», поставлену у творі.

Питання-підказки

- ✓ Які стосунки панували в родині Халіни Барської?
- ✓ Як ставились до Лінки мама та вітчим?
- ✓ Чи піклувалися воно про дівчину? У чому це виявлялося?
- ✓ Як відбувалось спілкування між членами родини?
- ✓ Чи були вони щасливі?
- ✓ Чи мріє Лінка про інші стосунки й інше життя?
- ✓ Які яскраві спогади минулого та приємні моменти сьогодення, пов'язані з мамою, описує Лінка?
- ✓ Спробуйте зрозуміти маму й вітчима Лінки та пояснити їхню поведінку.

Вправа «Кошик запитань»

- ✓ Що вам сподобалось у творі?
- ✓ Що не сподобалось?
- ✓ Що виявилось дивним, незрозумілим?

Інтернет-ресурс

1. <https://vseosvita.ua/library/krnspekt-uroku-znacenna-hudoznoi-literaturi-dla-ludini-j-ludstva-xxi-st-formuvanna-citaca-v-epohu-cifrovih-tehnologij-originali-j-perekladi-hudozних-t-26021.html>
2. <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-zoloti-storinki-dalekih-epoh-greciya-etapi-y-shedevri-antichnosti-gomer-legendarniy-zasnovnik-evropeysko-literaturi-avtor-epichnih-poem-iliada-ta-odissey-56902.html>
3. <https://dovidka.biz.ua/siniy-ptah-analiz/>
4. Довідник цікавих фактів та корисних знань © dovidka.biz.ua
5. Журнал «Всесвітня література в школах України», №3, Березень, 2019